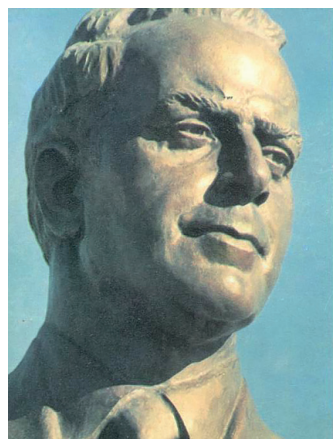

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Huseynov

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

5 avqust
2025-ci il,
çərşənbə axşamı
№ 135 (6962)
Qiyməti
60 qəpik

Xankəndi “proşay” deyir

Lermontovun büstünə redaktə... Sən kiminləsən, Rusiya?

Türk dünyasının enerji diplomatiyası

Türkmənistanda Parlamentlərarası Forum keçirilib

Avqustun 4-də BMT-nin Dənizə çıxışı olmayan inkişaf etməkdə olan ölkələr üzrə üçüncü konfransı çərçivəsində Türkmənistanın Avaza Milli Turizm Zonasında Parlamentlərarası Forum keçirilib. Tədbirdə dünyanın müxtəlif ölkələrindən parlament spikerləri iştirak ediblər.

Forumun əsas məqsədi parlamentarilər arasında təcrübə mübadiləsini asanlaşdırmaq, qarşıdakı onillik üçün Fəaliyyət Proqramının prioritetlərinin qanunvericilik və digər fəaliyyətlərə daxil edilməsi üzrə konkret tədbirlərin işlənilib hazırlanması ilə bağlı dənizə çıxışı olmayan inkişaf etməkdə olan ölkələrin qanunverici orqanlarına tövsiyələr hazırlamaq və yaymaqdır. Bu tədbir Vyana Fəaliyyət Proqramının həyata keçirilməsi təcrübəsini bölüşməyə, o cümlədən yerli, milli və regional səviyyələrdə parlamentarilərin siyasi fəaliyyəti ilə Avaza Fəaliyyət Proqramının sürətləndirilmiş icrasını təşviq etməyə imkan verəcək.

İştirakçı ölkələrin coğrafi mövqeyi ilə bağlı aktual məsələlərin həllinə yönəlmiş Yeni Fəaliyyət Proqramının qarşısından gələn icrasında parlamentlərə əsas rol həvalə edilib. Bundan əlavə, parlamentarilər qarşıdakı onillik üçün Fəaliyyət Proqramının icrasının şəffaflığını, hesabatlılığını və inklüzivliyini təmin edir və...

➔ Bax səh. 5

Azərbaycan enerji siyasəti: Avropadan Yaxın Şərqlə qədər...

➔ Bax səh. 2

Suriyaya qaz ixracı müsəlman ölkələri ilə əməkdaşlıq perspektivini gücləndirir

Tramp xüsusi nümayəndəsini Rusiyaya göndərir

➔ Bax səh. 6

Türkiyə vasitəçiliyi davam etdirməyə hazırdır

➔ Bax səh. 6

Fələyin administrasiyası

➔ Bax səh. 7

BMT dəyişməli, TŞ genişlənməlidir

Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev və Almatıda səfərdə olan BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş Mərkəzi Asiyada ilk Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri Mərkəzinə ziyarət ediblər. Görüşdə Tokayev mərkəzin açılışında göstərdiyi dəstəyə görə qonağa minnətdarlığını bildirib.

Yuxanda bəhs olunan görüşdə Tokayev yenə də BMT-də islahatların zərurliyindən bəhs edib O, Qazaxıstanın Baş katibin BMT-də islahatlar aparmaq söylərini tam dəstəklədiyini diqqətə çatdırıb.

Ümumiyyətlə, Tokayev bir qayda olaraq BMT-də islahatların labüd olduğu prinsipindən çıxış edir. O bununla bağlı ölkəsinin mövqeyini müxtəlif auditoriyalar qarşısındakı çıxışlarında dəfələrlə diqqətə çatdırıb. Tokayev bu barədə bir qədər bundan əvvəl “The Hill” nəşrinə müsahibəsində ətraflı bəhs edib.

Dövlət başçısı 5 daimi üzvdən (ABŞ, Böyük Britaniya, Fransa, Rusiya və Çin) başqa, digər ölkələrin də səsvərmədə iştirakının vacibliyini bildirib. Tokayev bu prosesə dəyişiklik edilməsini istəyib. Qazaxıstan lideri qeyd edib ki, yalnız bu yolla BMT mövcud regional çağırışlarla daha effektiv mübarizə apara biləcək. Dünyanın üzləşdiyi əsas təhlükələr arasında o, pandemiyaları, iqlim dəyişikliyini və nüvə silahını sayıb. “Biz müəyyən irəliləyiş əldə etmişik. Kollektiv tədbirlərin...”

➔ Bax səh. 5

Vaşinqton Dehlini ittiham edir...

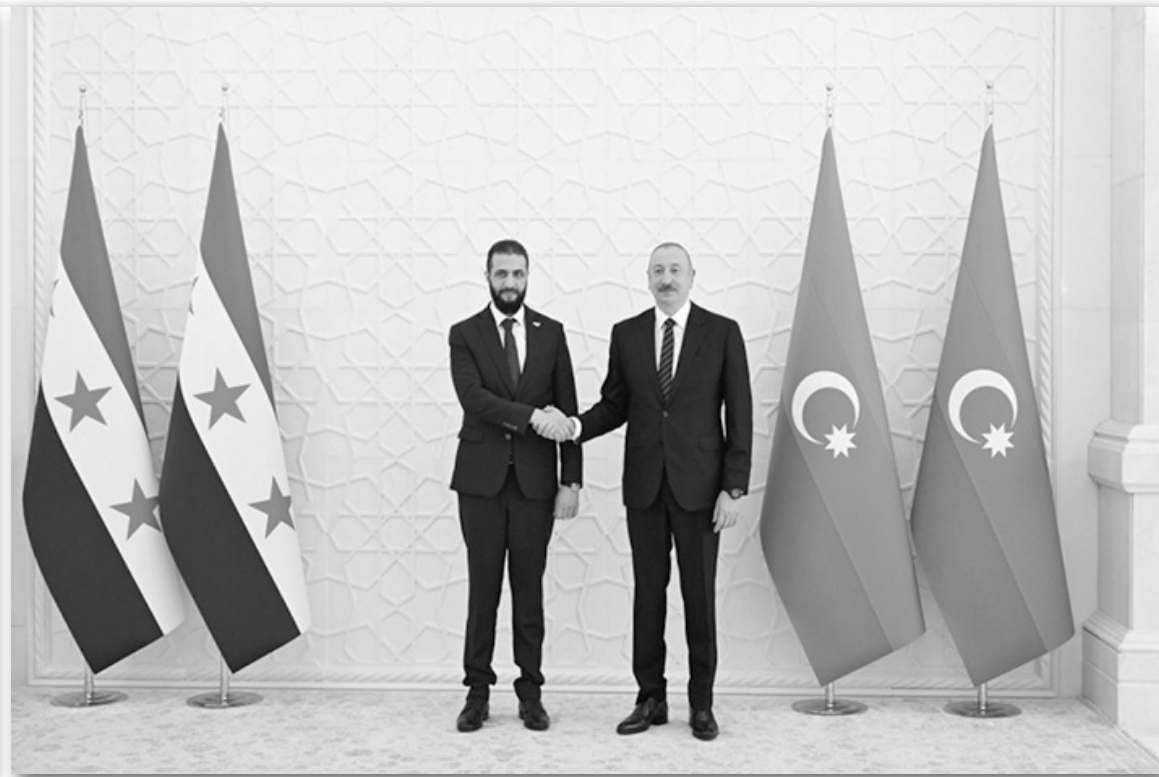

➔ Bax səh. 6

Valyuta Fondunun nikbin proqnozları

➔ Bax səh. 7

Azərbaycan enerji siyasəti: Avropadan Yaxın Şərqə qədər...

Qlobal iqtisadi nizamın sürətlə dəyişdiyi, enerji bazarlarında qeyri-müəyyənliyin artdığı və geosiyasi risklərin dünya üzrə tədərək zəncirlərini təhdid etdiyi bir dövrdə Azərbaycan regionda sabitlik və dayanıqlılığın rəməzinə çevrilməkdədir. Son illərdə enerji sektorunda həyata keçirdiyi ardıcıl və strateji addımlar, xüsusilə də qaz ixracatında göstərdiyi çeviklik və pragmatik yanaşma ölkəmizi global enerji xəri-

təsində etibarlı və perspektivli tərəfdaş kimi ön plana çıxarıb. Artıq Azərbaycanın enerji siyasəti təkcə Avropa ilə məhdudlaşmır - o, öz təsir dairəsini genişləndirərək Yaxın Şərqə, xüsusilə də Suriyaya qaz ixracı ilə regionlararası enerji əməkdaşlığında yeni səhifə açır. Bu yanaşma Azərbaycanın enerji ixracında diversifikasiyanı sürətləndirməklə bərabər, həm də iqtisadi-siyasi əlaqələrinin yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu gös-

Suriyaya qaz ixracı müsəlman ölkələri ilə əməkdaşlıq perspektivini gücləndirir

tərir. Xüsusilə Yaxın Şərqdə baş verən geosiyasi dəyişikliklər və region ölkələrinin enerji təhlükəsizliyi baxımından yeni mənbə axtarışları fonunda Azərbaycanla əməkdaşlıq həm texniki, həm də strateji baxımdan daha yüksək dəyər qazanır. Suriyaya qaz ixracının başlanması bu prosesin təkcə iqtisadi deyil, siyasi nəticələr doğuracağına da işarədir. Azərbaycanın bu təşəbbüsləri təkcə enerji resursları-

nın ixracı deyil, eyni zamanda regional təsir gücünün genişləndirilməsi, Yaxın Şərqdəki bir sıra ölkələrlə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi, yeni diplomatik kanalların açılması baxımından da mühüm hadisə kimi dəyərləndirilir. Bütün bunlar Azərbaycanın yeni iqtisadi realqlara uyğun mövqelənməsini və enerji siyasətində çevik, çoxvektorlu diplomatiya yürütməsini göstərir.

Azərbaycandan Türkiyəyə, oradan Suriyaya...

Qeyd edək ki, avqustun 2-də Türkiyənin Kilis şəhərində Azərbaycan qazının Türkiyə ərazisindən Suriyaya nəqlinə başlanılması ilə bağlı tədbir keçirilib. Mərasimdə Azərbaycan, Türkiyə, Suriya və Qəterin hökumət nümayəndələri və rəsmi şəxslər iştirak ediblər. Bildirilib ki, Azərbaycan qazının Türkiyə ərazisindən Suriyaya ixracına cari il aprelin 11-də Antalyada və iyulun 12-də Bakıda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Suriyanın keçid dövrü Prezidenti Əhməd Əl Şaraa arasında keçirilən görüşlərdə əldə edilmiş razılaşmalar əsasında, qısa müddət ərzində start verilib. Vurğulanıb ki, Azərbaycan təbii qazının Türkiyə ərazisi ilə Suriyaya nəql olunması ölkəmizin enerji ixracı tarixində mühüm mərhələdir və Cənubi Qafqaz

ilə Yaxın Şərq arasında yeni enerji körpüsünün əsasını qoyur. Azərbaycan qazının ixrac olunduğu ölkələrin sayı isə 14-ə çatır. Türkiyə-Suriya Təbii Qaz Boru Xəttinin açılışı ilə Azərbaycan Suriyaya qaz nəqlinin başlanması ölkəmizin etibarlı və strateji enerji təchizatçısı olduğunu bir daha nümayiş etdirir. Qeyd edilib ki, Azər-

baycanın təbii qazı Kilis vasitəsilə Suriyaya ixrac olunacaq və "Yavuzlu Ölçmə" Stansiyasından gündəlik 6 milyon kubmetr təbii qaz nəql ediləcək. İlkin mərhələdə Suriyaya ildə 2 milyard kubmetrə qədər təbii qaz ixracı mümkün olacaq. Bu təbii qaz vasitəsilə təqribən 1200 meqavatlıq quraşdırılmış güc aktivləşəcək.

Suriya-Azərbaycan münasibətləri yeni mərhələdə...

Böli, Yaxın Şərq son illərdə şəxələndirilməsi ilə diqqət cərkən Azərbaycanın enerji siyasətində mühüm bir yer tutur. Suriya ilə münasibətlər isə artıq yeni bir mərhələyə qədəm qoyub. On iki illik fasilədən sonra Azərbaycan Dəməşqdəki səfirliyi fəaliyyətini bərpa edib. 2024-cü ilin 10 dekabrında Azərbaycanın Xarici İşlər Na-

zirliyi iki ölkə arasında ikitərəfli münasibətlərin bərpa olunacağına ümidini ifadə edən bəyanat yaydı. Dekabrın 29-da isə Azərbaycan xarici işlər nazirinin müavini Yalçın Rəfiyev Dəməşqə səfər etdi, Suriyanın keçid hökumətinin xarici işlər naziri Əsəd Həsən Əş-Şeybani ilə görüşdü. Dekabrın 30-da Azərbaycan Suriyaya ilk humanitar yardım karvanını göndərdi. Bu humanitar yardım Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Suriyada humanitar böhrandan zərər çəkmiş əhaliyə dəstək məqsədilə göndərildi. Sonrakı dövrdə Azərbaycan Suriyanın bərpaasında Türkiyə ilə yanaşı iştirakını bəyan edib. Fevralın 15-də Azərbaycan Prezidenti Suriyanın keçid hökuməti prezidenti Əhməd Əl Şaraaya təbrik məktubu ünvanlayıb. Aprel ayının 11-də isə Antalya Forumu çərçivəsində Azərbaycan

can Prezidenti ilə Suriyanın keçid dövrü dövlət başçısı arasında ilk görüş reallaşdı. Prezident İlham Əliyev Suriyada sabitliyin möhkəmləndirilməsi üçün zəruri olan bərpa prosesində Azərbaycanın iştirak etməyə hazır olduğunu qeyd edib. Öz növbəsində, Əhməd Əl Şaraa da Azərbaycan tərəfinin dəstəyinə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirib, gələcəkdə energetika, infrastruktur, təhlükəsizlik sahələrində Azərbaycanın Suriyaya dəstək göstərməsinin önəmini vurğulayıb.

Ötən ay Suriya Ərəb Respublikasının keçid dövrü Prezidenti Əhməd Əl Şaraa ölkəmizdə səfərdə olub. Dövlət rəhbərləri arasında baş tutan geniş tərkibdə görüşdə bir çox məsələlər, o cümlədən Suriyaya qaz ixracı məsələsi də müzakirə edilib və razılıq əldə olunub.

Etibarlı tərəfdaşdıq...

Artıq proses reallaşdı - Azərbaycanın Suriyaya qaz ixrac etməsi ölkələr arasında əməkdaşlığın yeni səviyyəyə çatdırılmasını xəbər verir. Bu addım növbəti ikitərəfli münasibətlərin möhkəmlənməsinə, həm də Yaxın Şərqin siyasi-iqtisadi proseslərinə olduqca vacib müsbət təsir göstərəcək. Azərbaycanın bu məsələdə zaman etibarlı ilə qısa sayılsa da, böyük təcrübəsi var. Azərbaycanın üstləndiyi enerji təminatçısı rolu bütün dünyada təqdir olunur. Bu gün Azərbaycan dünyanın artıq 14, Avropanın 10 ölkəsini, o cümlədən Avropa İttifaqının 8 üzvünü qazla təchiz edir, Al-yə əsas qaz tədarükçüləri arasında yer tutur. Təbii qaz ixracımız ötən il 25 milyard kubmetrə çatıb. 2030-cu ilədək qaz ixracının 8 milyard kubmetrə qədər artırılacağı nəzərdə tutulur. Prezident

İlham Əliyev bu il iyunun 2-də 30-cu "Caspian Oil and Gas", 13-cü "Caspian Power" və 30-cu "Baku Energy Forum"un rəsmi açılış mərasimində çıxışında bildirib ki, biz tərəfdaşlarımızla birlikdə Xəzər dənizini Qara dəniz və Aralıq dənizi ilə birləşdirən strateji boru kəmərlərini inşa etmişik. Əlbəttə, bunların tacı Azərbaycanın dəniz yataqlarından İtaliyanın sahiline qədər uzanan 3500 kilometrlik Cənub Qaz Dəhlizidir: "Əlbəttə, bir çox digər ölkələrin enerji təhlükəsizliyinə sərməyə yatırımı Azərbaycanın geosiyasi əhəmiyyətini artırır. Biz anlayırıq ki, bundan sonra da enerji, neft və qaz bir çox ölkənin enerji təhlükəsizliyinin

təmin edilməsində əhəmiyyətli rol oynayacaqdır. Biz ixrac coğrafiyasının genişləndirilməsi üçün bəzi ölkələrlə danışıqlar və sərməyə qoyuluşu mərhələləndiririk. Boru kəməri ilə müəyyən coğrafiyanın qazla təmin edilməsi baxımından Azərbaycan bu gün global səviyyədə aparıcı dövlətə çevrilmişdir. Bizim təbii qaz ixracımız ötən il 25 milyard kubmetrə çatmışdır. Biz hasilatı artırmaq niyyətindəyik, çünki artıq müqavilələr imzalanıbdır və proses getməkdədir. İşlər planımıza uyğun gətsə, biz 2030-cu ilədək qaz ixracını 8 milyard kubmetrə qədər artıracağıq və o, xarici bazarlara təklif ediləcəkdir".

Azərbaycan-Suriya əlaqələri eyni zamanda Azərbaycanın Yaxın Şərq siyasətinin bir hissəsidir. Azərbaycan Avropa, Mərkəzi Asiya istiqamətində fəal siyasət yürütdüyü kimi, Yaxın Şərq regionunda da fəallığı ilə seçilir. Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasət nəticəsində Azərbaycan hər yerdə olduğu kimi, Yaxın Şərq regionunda da etibarlı tərəfdaş kimi tanınır. Azərbaycan Suriya arasında yeni istiqamət Azərbaycan qazının Suriya bazarına çıxarılmasıdır. Azərbaycan qazı üçün dünyada rəqabət artır, Azərbaycan qazının diversifikasiyası üçün imkanlar genişlənir.

Paralel olaraq vurğulayaq

Yaxın Şərq perspektivi...

ki, Azərbaycanın Suriyanın qaz təminatında iştirakı Yaxın Şərq qaz təchizatında iştirak baxımından ilk deyil - bu mənada, İsrail, İordaniya, Misir və digər ölkələrlə əməkdaşlıq perspektivləri mövcuddur. Suriyanı İordaniya ilə birləşdirən qaz kəməri dağıdılsa da, onun bərpaı mümkündür. Bu da Azərbaycan qazının Suriyadan keçməklə Misirə qədər çatdırılması perspektivini vəd edir. BÖƏ və Səudiyyə Ərəbistanı ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq genişlənməkdədir. Bu əməkdaşlıq əsasən bərpa olunan enerji sahəsində olsa da, perspektivdə enerji texnologiyalarını əhatə edə bilər.

Qeyd edək ki, Azərbaycan qazı TANAP vasitəsilə Türkiyəyə çatır. Türkiyənin öz növbəsində İraq, Suriya, Livan və İordaniya ilə enerji əlaqələri mövcuddur. Beləliklə, Azər-

baycanın qazı Türkiyə üzərindən Yaxın Şərqə çatmaq potensialına malikdir. Bu istiqamətdə regional interkonnektor sistemləri genişləndikcə, Azərbaycan qazının dolay yolla Yaxın Şərq bazarlarına daxil olması mümkün olacaq. Azərbaycanın bu bölgədə enerji əməkdaşlığı platforması yaratması global enerji təhlükəsizliyi, bazar diversifikasiyası və qaz tədarükünün şəxələndirilməsi baxımından mühüm rol oynayır. Nəticə etibarlı ilə, Azərbaycanın Yaxın Şərq qaz təchizatında rolu hələ tam aktiv olmasa da, perspektivdə infrastrukturun inkişafı, regional əməkdaşlıq sazişləri, beynəlxalq qaz ticarəti mexanizmləri və enerji diplomatiyası bu rolu daha da genişləndirmək imkanına malikdir.

Pərviz SADAYOĞLU

Elçin İlyas oğlu Əfəndiyev

Azərbaycanın mədəni ictimaiyyətinə ağır itki üz vermişdir. Müasir Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, Xalq yazıçısı, tanınmış dramaturq, tənqidçi və ədəbiyyatşünas, ictimai-siyasi xadim, filologiya elmləri doktoru professor Elçin İlyas oğlu Əfəndiyev 2025-ci il avqustun 3-də ömrünün 83-cü ilində vəfat etmişdir.

Elçin Əfəndiyev 1943-cü il mayın 13-də Bakı şəhərində anadan olmuşdur. Orta məktəbi bitirdikdən sonra o, 1960-1965-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsində ali təhsil almış, 1965-1969-cu illərdə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Nizami adına Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun aspiranturasında oxumuşdur.

Əmək fəaliyyətinə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Ni-

zami adına Ədəbiyyat İnstitutunda elmi əməkdaş kimi başlayan Elçin Əfəndiyev 1969-1975-ci illərdə orada işləmişdir. O, 1975-1987-ci illərdə Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı İdarə Heyətinin katibi, 1987-1993-cü illərdə isə Xaricdə yaşayan həmvətənlərlə Mədəni Əlaqələr Cəmiyyəti - "Vətən" Cəmiyyəti rəyasət heyətinin sədri olmuşdur. Elçin Əfəndiyev 1993-2018-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini vəzifəsində çalışmışdır.

Müasir Azərbaycan ədəbiyyatının parlaq simalarından olan yazıçı Elçin Əfəndiyev bütün fəaliyyəti ərzində 60-cı illər nəslinin ənənələrinə sadiqlik nümayiş etdirmiş və milli bədii fikrin zənginləşməsində mühüm rol oynamışdır. O, hələ ədəbi yaradıcılığa başladığı ilk vaxtlardan mədəni axtarışlarla dolu

əsərlərinin poetik gücü ilə geniş oxucu kütləsinin dərin rəğbətini qazanmışdır. Realist psixoloji təhlilin dərinliyi və bədii-estetik ifadə vasitələrinin rəngarəngliyi ilə seçilən bu əsərlər Azərbaycan nəsrinin qiymətli nümunələridir.

Ədəbiyyatımızın yeni mərhələsinin formalaşmasının fəal iştirakçısı olan sənətkar uzaq və yaxın tarixi keçmişimizlə bağlı roman, povest, hekayə və pyeslərində xalqımızın mədəni-əxlaqi dəyərlərinin təbliğini diqqət mərkəzində saxlamışdır. Elçinin ssenariləri əsasında çəkilən filmlər uğurlu ekran həyatı yaşaraq Azərbaycan kinematoqrafiyasının qızıl fonduna daxil olmuşdur.

Elçin Əfəndiyev tənqidçi-ədəbiyyatşünas kimi klassik irsə və müasir ədəbi prosesə dair aktual mövzularda dəyərli elmi-

nəzəri yazıları, portret-çerçəkləri ilə ədəbi mühitin inkişafına sanballı töhfələr vermişdir.

Yazıcının əsərləri bir çox xarici dillərə tərcümə olunmuş, müxtəlif teatr səhnələrində tamaşaya qoyularaq müəllifinə şöhrət qazandırmışdır. Onun mötəbər beynəlxalq konfranslarda çıxışları elmi və ədəbi ictimaiyyət tərəfindən maraqla qarşılanmışdır.

Elçin Əfəndiyev ölkəmizin ictimai-siyasi və mədəni həyatında daim yaxından iştirak etmişdir. Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın tarixi Vətənlə əlaqələrinin dərinləşməsində xidmətlərinin onun azərbaycançılıq məfkurəsinə sədaqətinin bariz ifadəsidir. Elçin Əfəndiyev uzun illər Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini vəzifəsində tədqiqatçı fəaliyyət göstərmişdir.

Elçin Əfəndiyevin xidmətləri həmişə yüksək qiymətləndirilmişdir. O, Azərbaycan Respublikasının ali dövlət mükafatları - "İstiqlal" (2003), "Şərəf" (2013), "Şöhrət" (2018) ordenləri və "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" (2023) ilə təltif edilmişdir.

Görkəmli yazıçı və alim, tanınmış ictimai-siyasi xadim, səmmimi və təvazökar insan Elçin İlyas oğlu Əfəndiyevin əziz xatirəsi onu tanıyanların qəlbində hər zaman yaşayacaqdır.

Allah rəhmət eləsin!

*İlham Əliyev
Mehriban Əliyeva
Əli Əsədov
Sahibə Qafarova
Samir Nuriyev
Eldar Əzizov
Fərəh Əliyeva
Adil Kərimli
Polad Bülbüloğlu
İsa Həbibbəyli
Anar Rzayev
Nəriman Həsənzadə
Kamal Abdullayev
Çingiz Abdullayev
Hacı İsmayilov*

Türk dünyasının enerji diplomatiyası

Azərbaycan qazı Suriyanın enerji problemini həll edəcək

Uzun illər davam edən münaqişələr nəticəsində Suriyanın dağıdılmış infrastrukturunun böyük hissəsi elektrik enerjisi təminatdan əziyyət çəkir və Azərbaycan qazı bu problemlərin artdırılması baxımından həyatı əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, gündəlik nəql edilən 3,4 milyon kubmetrə bərabər qaz Suriyada təxminən 900 meqavat gücündə elektrik enerjisi istehsal edilməklə elektrik şəbəkəsinin dayanıqlılığını artırılmasına töhfə verəcək. Anlaşmaya əsasən, Azərbaycan ildə 1 milyard kubmetr həcmində qazı Suriyaya ötürəcək ki, yanacaq bu ölkənin enerji təchizatını "ayağa qaldırmaqla" iqtisadiyyatın dirçəlməsi üçün təkanverici qüvvə rolunu oynayacaq. Yeri gəlmişkən, Kilis-Hələb xəttinin ötürücülük potensialı günlük 6 milyon kubmetrdir. Gələcəkdə bu kəmərlə qaz nəqlinin artırılması planlaşdırılır.

İr. Bu isə Suriyanın sənaye-iqtisadi inkişaf planlarında ölkəmizin daha çox fayda verməsi deməkdir. Bir sözlə, Azərbaycan Suriyanın qaz və enerji sektorunun inkişafına kömək etməklə sənaye quruculuğunun da təşviqinə dəstək verərək ümumilikdə, iqtisadi bərpasına qarşılıq dəstəyi vermiş olur.

Eyni zamanda, yanacaq nəqli Suriyada zavodların fəaliyyətə başlaması, ticarətin canlanması və məşğulluğun artmasına səbəb olacaq ki, bu da daxili miqrasiyanın azalmasına və hətta qaçqınların geri dönüşünə şərait yaradan amildir. Bu, həm də Türkiyənin də qarşılaşdığı qaçqın probleminə dolayı yolla həll potensialı yaradır. Yəni, Azərbaycan Türkiyənin də üzləşdiyi sosial-miqrasiya çətinliklərinin tədricən aradan qalxmasında bilavasitə iştirakçılıq qazanmış olur.

Yaxın Şərq coğrafiyasında yeni rəqabət imkanları yaranır

Suriyaya qaz nəqli Azərbaycanın ixrac qüdrətini nümayiş etdirir. Ölkəmiz növbəti qaz ixracı ilə hazırda dünyanın ən çox yanacaq nəql edən təminatçılarından birinə çevrilir. Belə ki, res-

publikamız artıq 14 dövləti təbii qaz ilə təchiz edir ki, bu da Azərbaycanı həm dünya, həm də regional miqyasda vacib qaz təchizatçısına, eləcə də enerji təhlükəsizliyinə töhfə verən dövlət

olduğunu təsdiqləyir. Mərasimdə çıxış edən iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovun da vurğuladığı kimi bu, Azərbaycanın güclü enerji qətiyyəti və iradəsi, fəal beynəlxalq əməkdaşlıq aliyansı yaratması və sarsılmaz nüfuzu sayəsində mümkün olmaqdadır. Azərbaycanın

milli enerji korporasiyası olan SOCAR-ın fəaliyyəti isə bu əməkdaşlıq blokunda xüsusi tədqiqatçıdır. Nə qədər mürəkkəb olsa da, qısa müddətdə bu məsələnin logistika, kommersiya şərtlərinin, qaz həcmələrinin müəyyənəndirilməsi işlərinin SOCAR tərəfindən həyata keçirilməsi Azərbaycanın bu sahədə olan nailiyyətlərini nümayiş etdirir.

Məhz dövlət şirkəti olan SOCAR-ın təchiz etməsi Yaxın Şərq bazarı və coğrafiyasında Azərbaycan qazının rəqabətli şərtlərlə nəqlinin mümkünlüyünə dəlalət edir. M.Cəbbarovun sözlərinə görə, yeni təchizatın həyata keçirilməsi ilə Azərbaycan yalnız Qərbi istiqamətini deyil, Cənub və Şərq istiqamətini də, rəqabətli şəkildə öz enerjisi ilə təchiz edir, bu isə diversifikasiyanın uğurlu nəticələr verdiyini göstərir. Orta və uzunmüddətli planlarda bu istiqamətdə fəaliyyət davam etdiriləcək ki, nəticədə Azərbaycanın nüfuzu daha da artmış olacaq.

Bakı və Ankara bölgədə uzunmüddətli regional sabitliyə töhfə verir

Azərbaycan enerjinin və tranzit marşrutlarının şəxələnməsində də yaxşı nümunə yaradır. Türk dünyası üzrə mütəxəssis Məhməd Yüce bildirib ki, enerji nəqli bölgədə sabitliyin və iqtisadi dirçəlişin dəstəklənməsi baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır. Həyata keçirilən layihə yalnız enerji transferi deyil, həm də Türkiyənin regional liderlik iddialarını gücləndirən, Suriyanı yenidənqurma prosesinə mühüm töhfə verən və Azərbaycanın enerji diplomatiyasını genişləndirən çoxşaxəli siyasi qərardır.

Layihə regional enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, humanitar vəziyyətin yaxşılaşdırılması və uzunmüddətli regional sabitliyin yaradılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edəcək.

Xəttin istifadəyə verilməsini Azərbaycanın enerji ixracı tarixində mühüm bir mərhələ kimi dəyərləndirən şərhçi qeyd edib ki, layihə ilə Cənubi Qafqazla Yaxın Şərq arasında yeni bir enerji körpüsünün əsası qoyuldu. Hazırda Avropanın enerji təhlükəsizliyinə əhəmiyyətli töhfə verən

Azərbaycan bu layihə ilə enerji ixrac coğrafiyasını Yaxın Şərqə doğru genişləndirir.

Müasir beynəlxalq münasibətlərdə enerji təchizatı əhəmiyyətli "yumşaq güc" alətidir". Azərbaycanın Yaxın Şərqdə fəal aktor kimi önə çıxmaq siyasəti, ölkənin beynəlxalq münasibətlərdə etibarlı tərəfdaş kimi tanınmasına imkan yaradır. Çoxşaxəli əməkdaşlıq arxitekturasının möhkəmlənməsi isə regional inkişaf və sabitliyin möhkəmləndirilməsinə əhəmiyyətli dərəcədə dəstək olacaq.

Körfəz dövlətləri blokunda yeni enerji alyansı

Sazişin imzalanması ilə Azərbaycanın Yaxın Şərqdəki enerji siyasətində yeni bir mərhələnin başlanğıcı qoyulub və Azərbaycanın enerji diplomatiyasında coğrafi və geosiyasi şəxələnməni genişləndirmək niyyətini göstərir. Azərbaycan qazının Suriyaya nəqli təkcə iqtisadi deyil, həm də geosiyasi məsələdir. Suriyanın qaz nəqli şəbəkəsi "Ərəb qaz şəbəkəsi" adlandırılan sistemə qoşulub,

bu şəbəkəyə Suriya, Livan, İordaniya və Misir daxildir. Belə ki, münaqişə zamanı ciddi şəkildə dağıdılmış Suriya-İordaniya qaz boru xəttinin yenidən qurulması nəzərdə tutulur ki, bu da Azərbaycan qazının Suriya vasitəsilə Misirə qədər çatdırılmasına imkan verəcək. Azərbaycan üçün bu xətt Avropa bazarlarına əlavə olaraq, Yaxın Şərqdə yeni bazarların açılması deməkdir. Bu isə o demək-

dir ki, Azərbaycanın qazı bu ölkələrin hamısına ixrac edilə bilər və körfəz dövlətləri blokunda yeni enerji alyansı formalaşması qaçılmazdır.

Beləliklə, Azərbaycanın enerji ixrac portfelinin şaxələndirilməsi və regional enerji təhlükəsizliyindəki mövqeyinin gücləndirilməsi baxımından vacib geoqişadsi amil kimi möhkəmlənir.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Xankəndi “proşay” deyir Lermontovun büstünə redaktə...

Yüz illik münaqişənin gerçək baiskarları

Azərbaycan xalqı onilliklər boyunca, imperialist güc mərkəzlərinin, konkret desək, Rusiyanın məqsədyönlü şəkildə zamanında əsasını qoyduğu keçmiş Dağlıq Qarabağ problemindən əziyyət çəkib. Bu problemin təməli çar Rusiyanın dönməndə ermənilərin digər dövlətlərdən götürülərək Qarabağda yerləşdirilməsi ilə qoyulub. Sonradan bərqərar olan sovet hakimiyyəti dönməndə bu siyasət davam etdirilib. Bolşevik-daşnak qruplaşmalarının söyləri sayəsində mərkəzi hakimiyyətin - Moskvanın diktəsi ilə 1923-cü il iyulun 7-də “Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin yaradılması haqqında” dekret imzalanıb. Keçmiş DQMV-nin yaradılması ilə Azərbaycan xalqının təxminən bir əsrlik probleminin əsası qoyulub. Yenə də Moskvadakı müəyyən qüvvələrin təhriki ilə Ermənistan ərazisində yaşayan azərbaycanlılar bir əsrdə dörd dəfə amansız deportasiyalara məruz qalıblar. Eyni zamanda, Moskva zaman-zaman saxtakarlıqla yaradılmış DQMV-nin Ermənistanı birləşdirilməsi məsələsini gündəmə gətirməyə çalışmış, yalnız Heydər Əliyevin müdaxilələri sayəsində bu məkrli planın qarşısı alınmışdır. Heydər Əliyev Moskvada tutduğu vəzifələrdən istefa verdikdən sonra isə Kremlin xeyir-duası əsasında DQMV-nin Ermənistanı birləşdirilməsinin “zəruri” olduğu əsaslandırılmış və beləliklə də, ərazilərimizin 30 illik işğal tarixi başlamışdır. Ötən əsrin səksəncinci illərinin sonlarında - doxsanıncı illərinin əvvəllərində reallaşdırılan yeni il-

haq siyasəti də bilavasitə Rusiyanın erməniləri hərətərfli şəkildə dəstəkləməsi sayəsində gerçəkləşib. Rusiya otuz il ərzində Minsk qrupunun həmsədr dövlətlərindən biri olaraq artıq tarixdə qalan münaqişənin həlli, Azərbaycan ərazilərinin geri qaytarılması istiqamə-

tində hər hansı bir cəhd göstərməyib, əksinə, Cənubi Qafqazda bu ədəvət mənbəyinin əbədi olması üçün əlindən gələni edib. Rusiyanın ermənilərə dəstəyi 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı da açıq-aşkar idi. Müharibə günlərində Azərbaycan ərazilərinə İsgəndər raketləri atıldı. Həmin qadağan olunmuş raketləri Ermənistan Rusiya tədarük etmişdi.

Azərbaycanın böyük qələbəsi ilə başa çatan Vətən müharibəsindən sonra Rusiyanın Qarabağda

Sən kiminləsən, Rusiya?

“erməni siyasətinin” yeni mərhələsi başlayıb. Rusiya sülhməramlılarının Qarabağda sərgilədikləri sərgüzəştlər unudulmur. Onlar üçtərəfli bəyənata əsasən Azərbaycan ərazilərində müvəqqəti yerləş-

Son vaxtlar rəsmi Moskvanın respublikamıza münasibətdə sərgilədiyi davranışlar iki ölkə arasında 2022-ci il 22 fevral tarixində imzalanan “Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında” Bəyannamənin ruhu ilə ziddiyyət təşkil edir. Həmin sənəddə münasibətlərin qarşılıqlı maraqlar və mehriban qonşuluq prinsipləri əsas götürülməklə inkişaf etdirilməsi nəzərdə tutulsa da, Rusiya tərəfindən adekvat olmayan fəaliyyətlər sərgilənir. Buna aid çoxlu sayda misallar göstərmək mümkündür. Ötən il dekabrın 25-də Bakıdan Qroznaya uçan “Azərbaycan Hava Yolları”na məxsus təyyarə Aktaudan 3 kilometr aralıda qəzaya uğrayıb. Verilən məlumatlara görə, təyyarə Qroznı səmasında hücumə məruz qalıb və ciddi zədə alıb, yaxın aeroportlara enməyə icazə verilmədiyindən Aktau limanına üz tutub. Rusiyanın rəsmi dairələri isə hələ də susqunluq göstərir və mülki təyyarənin vurulmasına görə məsuliyyət daşıyanları cəzalandırmağa, təminatlar ödəməyə tələsmir, Azərbaycan tərəfinin müraciətlərinə səmimiyyətdən uzaq cavablar verir. Eyni zamanda, Rusiyanın ayrı-ayrı şəhərlərində azərbaycanlılara qarşı total hücumlar başlayıb. Soydaşlarımız müxtəlif bəhanələrlə sıxışdırılır, təqib edilir, həbsə alınır və yaxud öldürülürlər. Bütün bunların konkret hansı cinayətlərə görə edildiyi isə izah olunmur. Bu kimi faktlar onu deməyə əsas verir ki, Rusiyada Azərbaycana qarşı məqsədyönlü kampaniyaya start verilib. Respublikamıza münasibətdə belə qərəzli kampaniyanın başladılması isə təsadüfi sayıla bilməz. Rəsmi Moskvanın susması, ayrı-ayrı şəhərlərdə, mediada genişlənən Azərbaycanafobiyanın dayandırılması onu deməyə əsas verir ki, bu təşəbbüslər ən yuxarı dairələrlə razılaşdırılır və geosiyasi məqsədlər daşıyır.

Xankəndidə “rus icması” yaratmaq planı imperialist məhiyyət daşıyırdı

nəyə məhəl qoymadan separatçılarla əl-ələ verərək “rus icması”nın yaradılması uğrunda fəaliyyətlərə başladılar. 2021-ci il noyabrın 10-da Qarabağda “Rusiya Şöhrət Xiyabanı”nın açılış tədbirinin keçirilməsi də bu qəbildən idi. Mixail Serdyukovun layihəsi əsasında hazırlanan xiyabanda, həmçinin Rusiyanın 10 dahi şəxsinin büstləri qoyulub. Bunlar Aleksandr Nevski, Denis Davydov, Mixail Lermontov, Qavril Derjavin, Aleksandr Puşkin, Nikolay Karamzin, Lev Tolstoy, Anton Çexov, Vasiliy Şukşin və Mixail Şoloxovun büstləridir.

Xankəndidə erməni əsilli rəssam Ayyavovskinin büstünün qoyulması da Rusiya sülhməramlılarının ərazilərimizdə özbaşına, bədnam fəaliyyətləri sırasında yer alır. Azərbaycan şəhərində Ayyavovskiyə abidə ucaldılması xoş məramdan uzaq idi. Bunu heç bir halda mədəniyyət hadisəsi kimi dəyərləndirmək olmaz. Rəssam Qarabağda yaşamayıb, bu coğrafiya ilə hansısa bir bağlılığı olmayıb. Həmin abidənin zamanında separatçıların yuvasına çevrilmiş Xankəndidə qoyulması sırf

qərəzli siyasi-ideoloji məqsəd daşıyırdı - bununla Rusiya sülhməramlıları, əslində, separatçıları dəstəkləyən, onların dəyirmanına su tökən rolunda çıxış edirdilər. Ermənilərin işğal illərində ərazilərimizdə qanunsuz məskunlaşma apardıqları, tarixi abidələrimizi özünüküldürməyə cəhd göstərdikləri hər kəsə bəllidir. Qarabağda olan tarixi-mədəni abidələr İslam mədəniyyətinə və xalqımızın xristian keçmişinə aiddir. Ancaq onilliklər ərzində ərazilərimizin məqsədlə şəkildə “erməniləşdirilməsi” siyasəti həyata keçirilib. İslam dininə aid abidələr ya məhv edilib, ya da onlardan mal-heyvan tövlələri kimi istifadə olunmaqla təhqirlərə məruz qalıblar. Xristian keçmişimizə aid olan alban-udi abidələri isə divarlarına saxta simvollar həkk edilməklə erməniləşdirilib. Guya, bu ərazilərdə tarixən erməni mədəniyyəti olub. Rusiya sülhməramları tərəfindən Xankəndidə Ayyavovskiyə abidə ucaldılması da eyni ssenarinin tərkib hissəsidir. Sülhməramlıların bu addımı atmaqla separatçılara ayı xidməti göstərmələrinin alt qatında isə imperialist məqsədlər dayanırdı.

Azərbaycanın redaktəsi zəruridir

rantlıq xalqımızın tarixdən gələn ənənəsi, ölkəmizin bugünkü reallığıdır. Biz bu realqla qürur duyuruq. O cümlədən Azərbaycanda Rusiya mədəniyyətinin “ləğv edilməsi” iddiaları növbəti yalandır. Baxmayaraq ki, bu sahədə iki ölkə arasında ciddi disparitet mövcuddur, Rusiya mədəniyyətini Azərbaycanda heç kim ləğv etməyib. Belə ki, Azərbaycanda rus teatrı, rus dilində məktəblər, rus dilində nəşrlər olduğu halda, Rusiyada Azərbaycan dilində teatr, məktəblər, qəzet və jurnallar mövcud deyil. Bu disparitetə baxmayaraq, biz Rusiyada Azərbaycan mədəniyyətinin “ləğv edilməsi” iddiası ilə çıxış etmirik. Amma Rusiyanın yüksək vəzifəli rəsmiləri bilməlidir ki, əgər onların anti-Azərbaycan tədbirləri və açıqlamaları davam edərsə, Azərbaycanla Rusiya arasında qeyd edilən disparitetə düzəlişlər edilməsi istisna olunmur.

Azərbaycanla, Qarabağ bölgəsi ilə hər hansı bir əlaqəsi olmayan Ayyavovskinin abidəsi demontaj edilsə də, ölkəmizdə Rusiya mədəniyyətini təmsil edən bir sıra görkəmli şəxslərin abidələri var və onların sökülməsinə

lərin sökülməsinə söhbət belə getmir. Qarabağda həmçinin görkəmli rus şairi Mixail Lermontovun abidəsi var. Bu şairin əsərləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilib və sevilə-sevilə oxunur. Ancaq düşünrük ki, sözügedən abidədə Azərbaycanın redaktəsi zəruridir. Zənnimizcə, Mixail

Прощай, немытая Россия,
страна рабов, страна господ.
И вы, мундыры голубые,
и ты, им преданный народ.

Əlvida, kir-paşı, cirkli Rusiya,
Ağalar ölkəsi, qullar ölkəsi.
Əlvida ey mavi mundirli kəslər,
Bir də sən, xalq, onların sadıq köləsi.

Dahi Lermontov müəyyən mənada həm də gələcək (bugünkü) Rusi-

Lermontovun abidəsinin pyedestalinə onun zamanında yazdığı, “Nemityaya Rossiya” (Kirlə Rusiya-red.) şərinə aşağıdakı misraları yazmaq daha doğru olardı:

yanı tərənnüm edib. İndi Azərbaycanda redaktəsi ilə onun abidəsinin pyedestalinə bu məşhur misraların yerləşdirilməsi tam ədalətli və şairin ruhuna böyük hörmət olardı.

Zatulindən bədnam qisas çağırışı

Bu günlərdə Rusiyanın rəsmi informasiya agentliyi TASS Azərbaycanın tarixi şəhəri olan Xankəndinin adının “Stepanakert” kimi təqdim etməsi ilə gündəmə gəldi. Halbuki əvvəllər TASS yaydığı məqalələrdə dəfələrlə “Xankəndi” toponimindən istifadə edib. Təbii ki, TASS-ın belə məqsədlə sənəyi yol verməsi Azərbaycan tərəfindən sort şəkildə qınanıldı və düzəliş tələb edildi. Rusiya Federasiyasının rəsmi dövlət agentliyi olan TASS-da Azərbaycanın Xankəndi şəhərinin Stepanakert adlandırılması ölkəmizin ərazi bütövlüyünə hörmətsizlik və təhqiramiz addım kimi qiymətləndirilir.

TASS-ın məlum səhvi ilə bağlı ölkəmizdən verilən sort bəyənətlərdə vurğulanlı ki, əgər Azərbaycan tərəfi qarşılıqlı münasibət və anlayış görməzsə, o zaman böyük təəssüf hissi ilə cavab olaraq Kalininqradd (Königsberq), Orenburq (Orınbor), Volqoqradd (Sarsu), Qroznı (Solja-Qala), Novorossiysk (Sudjuk-Kale), Yujno-Saxalinsk (Toyoxtara), Yujno-Kurilsk (Furukamappu), Petrozavodsk (Petroskoy), İjevsk (İjkar), Volqa çayı (İtil) və bir sıra digər yerlərin tarixi adlarını yada salıb is-

tifadə etməyə məcbur qalacaq.

TASS Azərbaycanın düzəliş vermək tələbinə üçüncü cəhddən sonra əməl edib. Belə ki, agentlik əvvəlcə “Stepanakert” sözünü “Dağlıq Qarabağ” ifadəsi ilə əvəzləyib. Bu, üzürlü qəbahətdən bətor bir düzəliş idi. Axı məlum hadisələrdən sonra Azərbaycan ərazisində bu adda inzibati-ərazi vahidi yoxdur. TASS-ın bu ifadəyə müraciət etməsi agentliyin və onun simasında Rusiyanın hələ də keçmiş xuliyalardan əl çəkmədiyindən xəbər verir. Nəhayət, TASS Azərbaycanın təkidli ilə “Dağlıq Qarabağ” ifadəsini sadəcə “Qarabağ” sözü ilə əvəzləyib.

Belə görünür ki, TASS Rusiyadakı Konstantin Zatulın kimi şovinist əhval-ruhıyyəli ictimai xadimlərlə müqayisədə, necə deyirlər, toya getməlidir. Azərbaycan gələcək bəyənətlərdə toponimlərlə bağlı yuxarıda xatırladığımız fikirlər Zatulının xoşuna gəlməyib və o, “qisas çağırışı” səsləndirib. “Rusiya şəhərləri” adlarını dəyişdirilməsi praktikası geniş yayılarsa, Rusiya Azərbaycan gələcək təyyarə və qatarları qəbul etməkdən imtina edə bilər”. Bunu Rusiya Dövlət Dumasının

MDB işləri üzrə komitəsi sədrinin birinci müavini Konstantin Zatulın RTVI-yə müsahibəsində deyib. “Rusiya şəhərlərinin və coğrafi adlarının Azərbaycanda qisas məqsədilə dəyişdirilməsinə gəlincə, onlara uğurlar arzulayıram. Yeganə sözümlə budur ki, bu vəziyyətdə həmin, yəni son təyinat yerlərinin adları onların qərar verdiyi kimi yazılsa, çətin ki, Azərbaycandan gələcək qatar və təyyarələri qəbul edə bilək”, - deyərək Zatulın xəbərdarlıq edib.

O, ümid etdiyini bildirib ki, Rusiya “indiki Azərbaycandan daha böyük tarixi köklərə malik dövlət” və “daha yetkin cəmiyyət” kimi Azərbaycan mediasında Rusiya şəhərlərinin adlarını dəyişdirilməsinə “axmaqlıqlar etməyəcək” və güzgü hərəkətləri ilə cavab verməyəcək. Rusiyanı deyərək, ancaq Zatulının özü həqiqətdən yəni də axmaqlıq edir. Onun axmaq “qisas çağırışı”nın məzmunu bir daha göstərir ki, Zatulın kimilərinə hələ də “böyük qardaş” iddiaları hakimdir. Ancaq müasir dünyada belə iddialarla yaşamaq keçmişin qalığıdır. Əgər siz keçmişdə qalmaq istəyirsinizsə, bu, öz işinizdir. Azərbaycan isə artıq müasirlik yolundadır, müstəqil dövlətdir və öz siyasətində sırf suverenlik prinsipindən çıxış edir.

Rusiyanın zorən “xeyriyyəçiliyi”...

Yuxarıda Rusiyanın zamanında Qarabağda separatçılara açıq və gizli dəstək verməsindən bəhs etdik. Rusiya “Dağlıq Qarabağ problemini gələcəyə saxlamaq” tezisi ilə əslində Azərbaycanla Ermənistanı əbədi olaraq özündən asılı vəziyyətdə qoymaq istəyirdi. Azərbaycandan qətiyyətinin, iradəsinin və gücünün nəticəsi olaraq hadisələr Rusiyanın istəmədiyi istiqamətdə cərəyan etdi. Artıq Dağlıq Qarabağ münaqişəsi keçmişdir. O cümlədən Xankəndidəki separatizm yuvası dağıdılıb. Orada yaşayan ermənilər də 2023-cü ildə könüllü olaraq Ermənistanə köç ediblər. Ancaq suyu bulandırmaq istəyən qonşu ölkə indidə Qarabağdan Ermənistanə könüllü köç etməsi ermənilərə “Rusiya səninlədir” yardım kampaniyasına start verib. Bu kampaniya “Yevroaziya”, “Rusiya Hu-

manitar Missiyası” və “Ros-sotrudnicestvo” kimi qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən reallaşdırılır. Layihə çərçivəsində Qarabağdan könüllü köçən ermənilərə 140 tona yaxın ərzaq və şəxsi gigiyena vasitələrini paylamaq planlaşdırılır.

Sözügədən QHT-lər bir-bəşə Rusiyanın rəsmi dairələrinə bağlıdır. Məsələn, 2010-cu ildə Y. Primakov tərəfindən təsis edilən “Rusiya Humanitar Missiyası” təşkilatı Rusiya hökuməti, ordu və digər qurumlarla sıx əməkdaşlıq çərçivəsində fəaliyyət göstərir. Maliyyələşmə mənbəyi kimi ianələr göstərilərsə də, açıq mənbələr təşkilatın hökumətə və hökumətə yaxın strukturlara bağlı olduğunu qeyd edir. 2010-cu ildə fəaliyyətə başlayan bu missiya ilk dəfə Qafqaz regionuna 2020-ci il 9 noyabr tarixi üç-

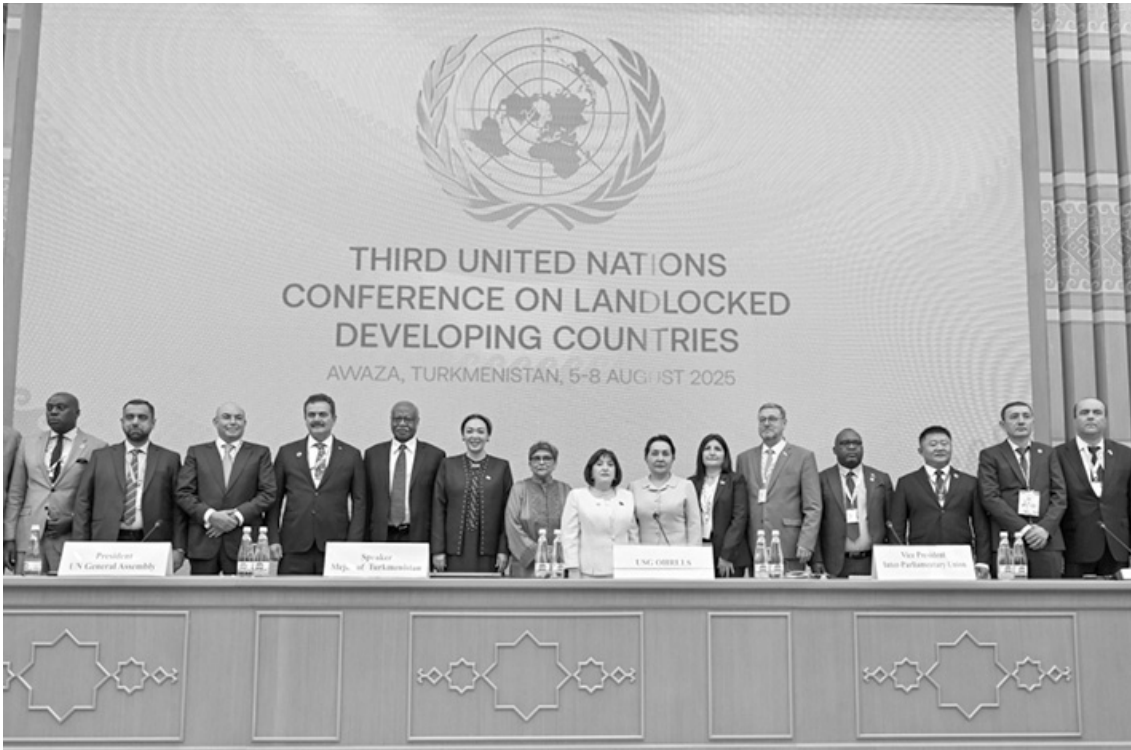
tərəfli bəyənətdən sonra daxil oldu. Təşkilat 2020-2023-cü illərdə Xankəndidə müəyyən layihələr həyata keçirib.

Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, Ermənistan da bu yardımların heç də xoş niyyətlə edilmədiyi başa düşülür. Bu günlərdə Ermənistan KİV-də bu “qanlı yardım-dan” imtina etmək çağırışları eşidilməyə başlayıb və bununla bağlı fəlsəmə təşkil edilib. Eyni zamanda, sosial şəbəkələrdə “maddi yardıma yox!” həşteqi ilə paylaşımlar təşkil etmək təklif olunur.

Rusiyanın zorən “xeyriyyəçiliyinin” məqsədi aydındır. Ermənilər arasında Azərbaycana qarşı nifrət əhval-ruhıyyəsinin arxa plana keçməsinə heç vaxt imkan verməmək! Nə etmə olar, bu da Rusiyanın tarixdən gələn bədnam missiyasıdır...

Mübariz ABDULLAYEV

Türkmənistanda Parlamentlərarası Forum keçirilib

Avqustun 4-də BMT-nin Dənizə çıxışı olmayan inkişaf etməkdə olan ölkələr üzrə üçüncü konfransı çərçivəsində Türkmənistanın Avaza Milli Turizm Zonasında Parlamentlərarası Forum keçirilib. Tədbirdə dünyanın müxtəlif ölkələrindən parlament spikerləri iştirak ediblər.

Forumun əsas məqsədi parlamentarilər arasında təcrübə mübadiləsinə asanlaşdırmaq, qarşıdakı onillik üçün Fəaliyyət Proqramının prioritetlərinin qanunvericilik və digər fəaliyyətlərə daxil edilməsi üzrə konkret tədbirlərin işlənilib hazırlanması ilə bağlı dənizə çıxışı olmayan inkişaf etməkdə olan ölkələrin qanunverici orqanlarına tövsiyələr hazırlamaq və yaymaqdır. Bu tədbir Vyana Fəaliyyət Proqramının həyata keçirilməsi təcrübəsini bölüşməyə, o cümlədən yerli, milli və regional səviyyələrdə parlamentarilərin siyasi fəaliyyəti ilə Avaza Fəaliyyət Proqramının sürətləndirilmiş icrasını təşviq etməyə imkan verəcək.

İştirakçı ölkələrin coğrafi mövqeyi ilə bağlı aktual məsələlərin həllinə yönəlməli Yeni Fəaliyyət Proqramının qarşıda gələn icrasında parlamentlərə əsas rol həvalə edilib. Bundan əlavə, parlamentarilər qarşıdakı onillik üçün Fəaliyyət Proqramının icrasının şəffaflığını, hesabatlılığını və inklüzivliyini təmin edir və bununla da hökumətlər, vətəndaş cəmiyyəti və beynəlxalq tərəfdaşlar arasında mühüm əlaqə rolunu oynayır. Onlar Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olmaq üçün əsas amil olan milli və regional səviyyələrdə vəsaitlərin toplanması və fəaliyyətlərin əlaqələndirilməsini fəal şəkildə təşviq edirlər.

Proqramın icrasının monitorinq və qiymətləndirilməsində də qanunvericilik orqanları əsas mövqedən birini tutur ki, bu da potensial problemlərin vaxtında aşkarlanmasına və strateji fəaliyyət sahələrinin müəyyənləşdirilməsinə imkan verir. Parlamentarilərin qanunvericilik və nəzarət funksiyaları investisiya və innovasiyaların cəlb edilməsi üçün əlverişli şəraitin yaradılmasına kömək edir.

Türkmənistan Məclisinin və BMT-nin az inkişaf etmiş ölkələr, dənizə çıxışı olmayan inkişaf etməkdə olan ölkələr və inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri üzrə Ali Nümayəndəliyinin Parlamentlərarası İttifaqın birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən budəfəki forumda MDB-nin dövlət qurumlarının və parlamentlərinin, eləcə də beynəlxalq təşkilatların rəh-

bərləri və nümayəndələri iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, tədbirdə ölkəmizi Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova təmsil edib. Əvvəlcə tədbirin açılış mərasimi keçirilib. Spiker Sahibə Qafarova forumun “Vyana Avazaya: Həll olunmamış çağırışlar, öyrənilmiş dərslər və irəliləyiş doğru yol” mövzusunda keçirilən birinci sessiyasına sədrlik edib. O, tədbirin uğurla təşkil olunmasına görə ev sahibləri Türkmənistanı təbriklərini çatdırıb.

Milli Məclisin sədri bildirib ki, bu forumun məqsədi dənizə çıxışı olmayan inkişaf etməkdə olan ölkələrdə, tranzit ölkələrdə və inkişaf tərəfdaşlarında siyasət və proqramların formalaşdırılması və icrasında, həmçinin bu ölkələr üçün qəbul edilmiş Fəaliyyət proqramları üzrə öhdəliklərin və prioritetlərin yerinə yetirilməsində parlamentlərin oynaya biləcəyi rol qəbul etməkdir. Onun sözlərinə görə, parlamentlər müəyyən edilmiş məqsədlərə nail olmağı dəstəkləmək üçün mühüm qanunvericilik bazasına, büdcənin formalaşdırılması və nəzarət alətlərinə malikdir. İnsanların təmsilçisi olaraq məhz parlamentlər ilk olaraq onlarla təmas qururlar. Vurğulanıb ki, hökumətlər və vətəndaşlar arasında körpü rolunu oynayan parlamentlər vətəndaş cəmiyyətinin irəliləyişini istənilən fikir və ideyaları dinləyib gündəmə gətirirlər.

S.Qafarova çıxışında milli sərhədləri aşan və parlamentlərin fəaliyyətini beynəlxalq səviyyəyə qaldıran parlamentlərarası əməkdaşlığın əhəmiyyətini vurğulayaraq, ideyaların müzakirəsi və təcrübə mübadiləsinin parlamentlərin fəaliyyətinə yeni perspektivlər qatacağına inanımı ifadə edib. Qeyd olunub ki, belə forumlar parlamentlərin söylərinin birlişdirilməsində və fəaliyyətlərin əlaqələndirilməsində kömək edə bilər. Milli Məclisin sədri vurğulayıb ki, milli inkişaf, regional əməkdaşlıq, beynəlxalq dəstək və tərəfdaşlıq hazırkı və gələcək fəaliyyətin əsas istiqamətləri kimi qalmalıdır. Onun sözlərinə görə, bu, 2030 Gündəliyinin, Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin həyata keçirilməsi, eləcə də heç kimin geridə qalmaması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır.

Parlamentin spikeri müzakirələr zamanı Azərbaycanın bu istiqamətdəki təcrübələrini də diqqətə çatdırıb. O, dənizə çıxışı olmayan ölkə kimi Azərbaycanın həyata keçirdiyi təşəbbüslərin coğrafi mövqediyatları imkanlara çevirdiyini vurğulayaraq bildirib ki, son

illər ərzində ölkəmiz nəqliyyat infrastrukturuna, o cümlədən Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanına, yeni avtomobil və dəmir yollarının inşasına milyardlarla dollar sərmayə yatırıb. Qeyd olunub ki, Transxəzər Orta Dəhliz və Şimal-Cənub dəhlizi boyunca yerləşən Azərbaycan bu gün Avrasiyanın nəqliyyat və loqistik qovşaqlarından birinə çevrilib.

Milli Məclis sədri deyib ki, Orta Dəhlizin təməli daşı olan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu ölkəmizin regional əlaqəni yaxşılaşdırmaq öhdəliyinin sübutudur. Hazırda davam edən “Rəqəmsal İpək Yolu” layihəsi - Xəzər dənizinin dibi ilə çəkilən fiber-optik kabel şəbəkəsi - rəqəmsal infrastrukturun və rəqəmsal təhlükəsizliyin inkişafına töhfə verəcək.

Spiker, həmçinin hazırda həyata keçirilən digər mühüm təşəbbüs - Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan arasında yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi üzrə əməkdaşlıq haqqında da məlumat verib. Qeyd olunub ki, Azərbaycan Cənub-Cənub əməkdaşlığı konsepsiyasına sadiq qalaraq, gömrük işinin təkmilləşdirilməsi, modernləşdirilməsi, rəqəmsallaşdırılması və infrastrukturun inkişafı sahəsindəki təcrübəsini dənizə çıxışı olmayan digər inkişaf etməkdə olan ölkələrlə bölüşür. Bu da həmin ölkələrə coğrafi təcriddən çıxmaq və kollektiv tərəqqiyə nail olmaq imkanını yaradır. O, həmçinin vurğulayıb ki, Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyəti dənizə çıxışı olmayan inkişaf etməkdə olan ölkələrin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olmaları üçün onlara dəstək xarakterli daha güclü və praktiki mexanizmlər təqdim etməyə çağırır.

Çıxışda o da vurğulanıb ki, Azərbaycanın təşəbbüsləri dənizə çıxışı olmayan inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün regional əməkdaşlıq və koordinasiya, daha yaxşı əlaqələrə və ticarətə töhfədir.

Sonra müzakirələr digər çıxışlarla davam edib.

Tədbirin sonunda Milli Məclisin sədri müzakirələrin səmərəli keçdiyini söyləyərək, belə platformaların təcrübə və yeni ideyaların mübadiləsi baxımından əhəmiyyətli olduğunu bildirib. O, yekun sessiyada qəbul edilən və tədbir iştirakçılarının ümumi mövqeyini əks etdirən yekun sənədin, ümumi məqsədlərimizin reallaşdırılmasına əhəmiyyətli dəstək verəcəyini və Avaza Fəaliyyət Proqramının həyata keçirilməsinə töhfə olacağını söyləyib.

Nardar BAYRAMLI

BMT dəyişməli, TŞ genişlənməlidir

Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev və Almatıda səfərdə olan BMT-nin Baş katibi Antonio Guterres Mərkəzi Asiyada ilk Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri Mərkəzinə ziyarət ediblər. Görüşdə Tokayev mərkəzin açılışında göstərdiyi dəstəyə görə qonağa minnətdarlığını bildirib.

Yuxarıda bəhs olunan görüşdə Tokayev yenə də BMT-də islahatların zəruriliyindən bəhs edib O, Qazaxıstanın Baş katibin BMT-də islahatlar aparmaq söylərini tam dəstəklədiyini diqqətə çatdırıb. Ümumiyyətlə, Tokayev bir qayda olaraq BMT-də islahatların labüd olduğu prinsipindən çıxış edir. O bununla bağlı ölkəsinin mövqeyini müxtəlif auditoriyalar qarşısındakı çıxışlarında dərhlə diqqətə çatdırıb. Tokayev bu barədə bir qədər bundan əvvəl “The Hill” nəşrinə müsahibəsində ətraflı bəhs edib.

Dövlət başçısı 5 daimi üzvdən (ABŞ, Böyük Britaniya, Fransa, Rusiya və Çin) başqa, digər ölkələrin də səsvərmədə iştirakının vacibliyini bildirib. Tokayev bu prosesə dəyişiklik edilməsini istəyib. Qazaxıstan lideri qeyd edib ki, yalnız bu yolla BMT mövcud regional çağırışlarla daha effektiv mübarizə apara biləcək. Dünyanın üzvləşdiyi əsas təhlükələr arasında o, pandemiya, iqlim dəyişikliyi və nüvə silahını sayıb. “Biz müəyyən irəliləyiş əldə etmişik. Kollektiv tədbirlərin uğursuzluğu özümüzlü tam məhv etməyə hər saniyə yaxınlaşdırır. Sülh üçün bizə verilən imkanı itiririk”, - deyər Tokayev bildirib.

BMT-də islahatların aparılması zamanın tələbidir. Qurumun sıralarında 193 ölkə birləşir. Ancaq təşkilatda bu qədər ölkənin təmsilçiliyi əslində formal səciyyə daşıyır. Çünki, qurumda TŞ-nin 5 daimi üzvlünün mövqeyi həlledicidir. Buna görə də beynəlxalq ictimaiyyətdə belə bir rəy formalaşılıb ki, BMT əslində beş böyük dövlətin maraqlarına xidmət edir. Bəs yerdə qalan

188 dövlət nə üçün 5 ölkənin diqtəsi ilə oturub-durmalıdır?

Son illərdə dünya bir sıra ədalətsizliklərlə sınağa çəkilib. Bu ədalətsizliklərin bir çoxunu elə BMT TŞ-də təmsil olunan güc mərkəzləri törədiblər. BMT Əfqanıstanda, İraqda, Gürcüstanda, Ukraynada baş verənləri dayandırma bilməyib. Son olaraq BMT Baş katibi Qəzzada atəşin dayandırılmasına çağırış edib. Bu çağırış eşidilmir və Qəzzada bir insanlıq faciəsi yaşanır. Niyə belə olmalıdır? İkili standartların BMT-yə də nüfuz etməsi kədərli təəssürlər yaradır.

Necə ola bilər ki, BMT qərarları bir sıra hallarda dərhlə bütün miqyası ilə yerinə yetirilir, digər hallarda isə onilliklər ərzində yerinə yetirilməmiş qalır?

BMT səviyyəsində islahatların aparılması təklifi ilə çıxış edən qardaş Türkiyənin Lideri Rəcəb Tayyib Ərdoğan obrazlı şəkildə “dünya beşdən böyükdür” ifadəsini işlədib. Bu, TŞ-nin tərkibinin genişləndirilməsinə və bu yolla beynəlxalq nizamın daha ədalətli şəkildə idarə edilməsinə bir çağırışdır. BMT strukturunda islahatların aparılmasının zəruriliyini Baş katib Guterres də zaman-zaman gündəmə gətirib.

Öz növbəsində BMT-nin dişsiz bir quruma çevrildiyini ölkəmizlə bağlı 4 qətnamənin onilliklər ərzində yerinə yetirilməməsində görən Azərbaycan da qurumda islahatla-

sizlik Şurası keçmiş qalıqdır və hazırkı realılıqları əks etdirmir. “Biz Təhlükəsizlik Şurasında daha çox ölkənin təmsil olunması və coğrafi baxımdan daha ədalətli olması üçün onun tərkibinin genişləndirilməsinin tərəfdarıyıq. Şadam ki, bu gün bu ideya ilə bağlı dünyada artan konsensus vardır.

Əvvəllər qeyd etdiyim kimi, BMT Təhlükəsizlik Şurasında Qoşulmama Hərəkatına bir daimi yer verilməlidir. Zənnimizcə, Qoşulmama Hərəkatına, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına və Afrika İttifaqına sədrlik edən ölkələr BMT Təhlükəsizlik Şurasında veto hüququ ilə rotasiya əsasında yer almalıdırlar”, - deyər Prezident İlham Əliyev vurğulayıb.

Mübariz FEYİZLİ

Gənclərin fiziki inkişafı sağlam gələcəyə xidmət edir

Ölkəmizdə yeniyetmə və gənclərin fiziki və mənəvi cəhətdən inkişafı, hərtərəfli biliyə, geniş dünyagörüşünə, milli və ümumbəşəri əxlaqa, mənəviyyata və mədəni dəyərlərə pıyılənən şəxsiyyət kimi formalaşmaları, cəmiyyətimiz üçün layiqli vətəndaşlar kimi böyümələri xüsusi diqqət mərkəzindədir. Həyat üçün ən vacib şərtlərdən biri olan fiziki tərbiyə və idmanı inkişaf etdirməklə Azərbaycanda gənc nəslin sağlam böyüməsi ilə yanaşı, həm də kamilləşməsi, zehni, intellektual inkişafı üçün geniş imkanlar yaradır.

Azərbaycan dövləti bədən tərbiyəsi və idmanı inkişaf etdirməklə böyüməkdə olan gənc nəslin daha sağlam, fiziki cəhətdən güclü, mənəvi kamil, Vətəni və xalqını sevmə gənclər kimi yetişməsinə nail olur. Bu siyasətin əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Heydər Əliyevin Azərbaycanı rəhbərliyi dövründə qısa müddət ərzində bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafı istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirildi. Diqqət etsək, iqtisadi cəhətdən ən inkişaf etmiş güclü dövlətlərin, həm də dünyanın qabaqcıl idman dövlətləri kimi tanındığını görürük. Ölkəmizdə ictimai-siyasi sabitlik, sosial-iqtisadi inkişafın yüksək tempi idman sahəsinin inkişafı üçün də geniş imkanlar yaradıb. Şübhəsiz, yalnız hərtərəfli inkişaf etmiş dövlətlərdə həyata keçirilən tədbirlər, görülən irimiq-yaslı işlər, analoqu olmayan idman infrastrukturuna - paytaxt Bakıda, eləcə də regionlarda inşa edilmiş yüksək standartlı, gözəl arxitektura malik Olimpiya idman komplekslərində, müxtəlif idman qurğuları, meydançalar gənc nəslin daha sağlam tərbiyəsi və idmanın zaman və gənclərin fiziki, mənəvi inkişafında mühüm rolunu ödə çəkir.

Mövzu ilə bağlı qəzetimizə

açıqlama verən Milli Məclisin Gənclər və idman komitəsinin sədri Şahin İsmayilov uşaq və gənclərin fiziki inkişafının vacibliyindən danışdı. Onun sözlərinə görə, idman və bədən tərbiyəsi yeniyetmələrin, gənclərin mənəvi və fiziki cəhətdən harmonik inkişafında müstəsna rol oynayır. Məhz onlara aşılana yüksək mənəvi keyfiyyətlər gənclərin hərtərəfli inkişaf etməsinə, fiziki və mənəvi cəhətdən kamilləşməsinə səbəb olur. Azərbaycanın inkişafında böyük potensiala malik olan gəncliyin cəmiyyətdə rolu getdikcə artır. Bütün bunlar isə sağlam gələcəyimizin təmin olunması üçün çox önəmlidir.

Komitə sədri deyib ki, hər hansı bir idman növü ilə məşğul olmaq üçün uşağın sağlamlığı nəzərə alınmalıdır. Bədən tərbiyəsi, başqa sözlə desək, fiziki tərbiyə yalnız idman anlamına gəlməməlidir”. Ş.İsmayilovun sözlərinə görə, Azərbaycanda idmanın inkişafı, həm də əhalinin sağlamlığına hesablanıb. Bu sahənin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, görülən irimiq-yaslı işlər, analoqu olmayan idman infrastrukturuna - paytaxt Bakıda, eləcə də regionlarda inşa edilmiş yüksək standartlı, gözəl arxitektura malik Olimpiya idman komplekslərində, müxtəlif idman qurğuları, meydançalar gənc nəslin daha sağlam tərbiyəsi və idmanın zaman və gənclərin fiziki, mənəvi inkişafında mühüm rolunu ödə çəkir.

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Məqalə “Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi”nin maliyyə
dəstəyi ilə
“Uşaq və gənclərin
fiziki və mənəvi
inkişafı” istiqaməti
üzrə hazırlanmışdır**

laşmasında, şübhəsiz, bütün bunların müsbət rolu var. Təsədüfi deyil ki, nəinki Bakıda, ən ucqar rayon və qəsəbələrdə belə uşaq və yeniyetmələr müxtəlif idman növləri ilə məşğul olub həm sağlamlıqlarını qoruyurlar, həm də yüksək nəticələr əldə edirlər.

Bütövlükdə, ötən illər ərzində idman sahəsində görülmüş işlərə nəzər salsaq, bu istiqamətdə böyük yüksəliş şahidi olarıq. Olimpiya idman komplekslərinin, bir neçə böyük stadionun, idman zallarının inşası, onların arasında təxminən 70 min tamaşaçı tutumu olan Bakı Olimpiya Stadionu, Milli Gimnastika Arenası, Su İdmanı Sarayı və Bakı Atıcılıq Mərkəzi, eyni zamanda, Bakıda idman şəhərciyinin fəaliyyəti bu sahədə görülmə irimiqyaslı işlərin nəticəsidir. İdmanın mədəni-texniki bazasının yüksək səviyyədə qurulması bu sahədə kütləvililiyin təmin edilməsində mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu komplekslərdə idmanla məşğul olan uşaq və yeniyetmələr həm sağlamlıqlarını möhkəmləndirir, həm də idman nailiyyətləri əldə edirlər.

Nardar BAYRAMLI

Tramp xüsusi nümayəndəsini Rusiyaya göndərir

Moskva ABŞ Prezidentinin xəbərdarlığından nəticə çıxaracaqmı?

Tramp: Bu, mənim deyil, Baydenin müharibəsidir

Tramp bildirib ki, bu ay Ukrayna ilə müharibədə 20 minə yaxın rus əsgəri həlak olub və Rusiya ilin əvvəlindən 112 min 500 əsgərini itirib: “Bu, çox yersiz ölümdür. Ukrayna da çox əziyyət çəkdi. Onlar 2025-ci il yanvarın 1-dən bəri təxminən 8 min əsgər itiriblər və rəqəmlərə itkin düşənlər daxil deyil. Müharibə heç zaman baş verməməli idi. Bu, Trampın deyil, Baydenin müharibəsidir. Mən sadəcə, müharibəni dayandırmaq üçün buradayam”.

Öz növbəsində rəsmi Moskva da danışıqlardan imtina etmədiyini açıqlayıb. V.Putinin fikrincə, əgər Kiyev hesab edərsə ki, indi danışıqlar üçün vaxt deyil, Moskva gözləyir.

Lakin Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Ukraynanın ABŞ Prezidenti Donald Trampın israrı ilə İstanbulda danışıqlara razılaşdığını bildirib. Onun sözlərinə görə, ABŞ administrasiyası mövcud reallıqlardan xəbərdardır və Ukrayna böhranının köklü səbəblərini nəzərə almağa çalışır: “ABŞ Dövlət katibi Marko Rubio bu yaxınlarda məsuliyyətli yanaşmanı təsdiqləyərək açıq şəkildə bildirdi ki, ABŞ və Rusiya arasında birbaşa hərbi qarşıdurmaya heç vaxt yol verilməməlidir. Biz bununla tam razıyıq. Bu həm də Rusiya-Amerika dialoqu zamanı əldə olunan qarşılıqlı anlaşmanın nəticəsidir”. Lavrov həmçinin bildirib ki, Moskva Ukrayna siyasəti və hərbi məsələlər üzrə işçi qruplar yaratmağı təklif edib və bununla bağlı rəsmi Kiyevdən cavab gözləyir.

NATO yeni mexanizm üzərində işləyir

Belə bir şəraitdə NATO Ukraynaya silah tədarükü üçün yeni mexanizm üzərində işləyir. “Reuters” agentliyi öz mənbələrinə əsasən yazır ki, Ukrayna hakimiyyəti onun üçün prioritet silahların siyahısını tərtib etməli və onu 500 milyon dollarlıq hissələrə ayırmaqlıdır. Bundan sonra NATO müttəfiqləri təşkilatın baş katibi Mark Rutte ilə birlikdə vəsaitin haradan gələcəyinə qərar verəcək. Ehtimal olunur ki, bu yanaşma sayəsində aliyans Ukraynanı 10 milyard dollar dəyərində Amerika silahları ilə təmin edə biləcək. Mənbələrdən birinə görə, bu, Avropa ölkələ-

rinə ABŞ-dan daha tez silah almağa və uzun bürokratik proseslərdən qaçmağa imkan verəcək.

Bundan əlavə, Ukrayna Müdafiə Nazirliyi “Dron Line” layihəsində iştirak edən hərbi hissələrin təcili ehtiyacları üçün 191,8 milyon dollar ayırıb. Müdafiə naziri Denis Şmyqal “Telegram” kanalında bu barədə yazıb: “Biz Ukrayna pilotsuz uçuş aparatlarına (PUA) sərmayələri artırır və müdafiə qüvvələrini gücləndiririk. Ali Baş Komandanlığın qərarının qərarını yerinə yetirmək üçün Müdafiə Nazirliyi Ukrayna ordusu-

ABŞ Prezidenti Donald Trampın Rusiyaya verdiyi vaxt 3 gündən sonra bitəcək. Müddətin bitməsi ərəfəsində Tramp özünün xüsusi nümayəndəsi Stiven Uitkoffu Rusiyaya göndərəcək. Bu barədə Ağ Ev rəhbəri jurnalistlərə bildirib. Trampın sözlərinə görə, Uitkoffun səfəri avqustun 6-7-nə planlaşdırılıb. O, əlavə edib ki, Rusiya tərəfi xüsusi nümayəndə ilə görüşməkdə maraqlıdır: “Rusiya da xüsusi nümayəndə ilə görüşmək istəyirlər. Görək, nə baş verir”. ABŞ prezidenti rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə Ukrayna münafiqəsinin nizamlanması üçün nəzərdə tutulan 10 günlük müddət başa çatana qədər danışıqların mümkünliyini də istisna etməyib: “Bəzi görüşlərimiz ola-çaq, sonra nə olacağını görəcəyik”.

sülh sazişinin şərtlərini müzakirə etmək üçün danışıqlar aparmağa hazır olduğunu təsdiqləyib. Ukrayna lideri bu barədə teleqram sosial şəbəkəsindəki sahifəsində yazıb: “Biz Rusiyadan bəyanatlar eşidirik. Bu, müharibəni ləyaqətlə bitirmək və həqiqətən uzunmüddətli sülh yaratmaq üçün onların ciddi hazırlığının signalıdır. Ukrayna istənilən vaxt liderlər səviyyəsində görüşə hazır olduğunu bir daha təsdiqləyir”. Onun sözlərinə görə, Ukrayna liderlər arasında danışıq səviyyəsinə keçməyi təklif edir: “ABŞ bunu təklif edib. Ukrayna bunu dəstəklədi. Rusiyanın hazırlığı lazımdır”. O, deyib ki, Kiyevdə ABŞ Prezidenti Donald Trampın müharibəni bitirmək və uzunmüddətli sülhə nail olmaq ilə bağlı söylədiyi dəstəklənilir.

Kiyev ABŞ-ın israrı ilə İstanbul görüşünə razılaşdı?

Qeyd edək ki, tərəflər arasında danışıqların davam etdirilməsinə dair proseslər qarşılıqlı şübhəli hücumlar şəraitində davam edir. Rusiya son vaxtlar raket hücumları və yeni yaşayış məntə-

qələrini ələ keçirməklə Kiyevi öz şərtlərinə razılıq verməyə məcbur etmək istəyir. Öz növbəsində, Ukrayna da dron hücumlarını artırıb Rusiyaya cavab verməyə çalışır.

nun ehtiyacları üçün vəsaitin yənidən bölüşdürülməsi qərarını təsdiqləyib”. Nazir vurğulayıb ki, bu, “Magyar quşları”, K2, “Raroq”, “Axilles”, “Nemesis”, “Qara meşə” kimi bölmələrin dərhal maliyyələşdirilməsini təmin edəcək. Bundan başqa, onun sözlərinə görə, dron əleyhinə müdafiə üçün 23,9 milyon dollar ayrılıb.

Ukrayna xarici tərəfdaşlarla “Drone Line” layihəsinin maliyyələşdirilməsi üzərində də işləyir. Niderlandla ikitərəfli saziş Ukrayna istehsalçılarından pilotsuz uçuş aparatlarının alınmasını nəzərdə tutur. Bu alət sayəsində dövlətə məxsus “Oschadbank” artıq 837 milyon avro dəyərində müqavilələr üçün bank zəmanəti verib.

N.BAYRAMLI

Rusiya-Ukrayna müharibəsi üç ildən artıqdır davam edir. 2022-ci il fevralın 24-də başlayan müharibə region üçün ağır nəticələr verib. Sonu görünməyən müharibə indiyə qədər həm Rusiyaya, həm də Ukrayna xeyli zərər vurub. Belə ki, Ukraynada minlərlə mülki insan həyatını itir-

Türkiyə vasitəçiliyi davam etdirməyə hazırdır

İstanbul sülh məkanı kimi...

Belə bir şəraitdə Türkiyə tərəflər arasında razılaşmanın əldə edilməsi üçün sülh təşəbbüslərini davam etdirir. Xatırladaq ki, Türkiyə bir neçə dəfə tərəflər arasında danışıqlara ev sahibliyi edib. İyulun 23-də isə İstanbulda tərəflər arasında danışıqların üçüncü raundu baş tutmuşdu. Xatırladaq ki, Rusiya və Ukrayna heyətləri arasındakı ilk birbaşa görüş Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın vasitəçilik təşəbbüsü nəticəsində 2022-ci il martın 29-da İstanbulda keçirilmişdi. Bu görüşdə mühüm irəliləyiş əldə olunsada, bəzi Qərbi dövlətlərinin müdaxiləsi nəticəsində proses tam başa çatdırılmamışdı. Tərəflər 3 il aradan sonra ilk dəfə yenidən İstanbulda masa arxasına oturublar. Türkiyənin ev sahibliyində yenidən başlayan danışıqların ilk raundunda qarşılıqlı 1000 əsir mübadiləsi, atəşkəs və sülhün təmin edilməsi üçün şərtlərin paylaşılməsi mövzusunda razılıq əldə olunub. Humanitar baxımdan da əhəmiyyətli

Bununla belə, rəsmi Ankara bundan sonra da tərəflər arasında vasitəçilik etməyə hazırdır. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın administrasiyasından Rusiya mətbuatına verilən məlumata görə, Ankara Rusiya və Ukrayna arasında danışıqların dördüncü raundunu keçirməsi ilə bağlı heç bir mürciəti al-

Ərdoğanın Kiyev səfərinə hazırlıq görülür

mayıb, lakin istənilən vaxt vasitəçiliyi bərpa etməyə hazırdır. Administrasiya Türkiyənin Rusiya və Ukrayna arasında münafiqəsinin sülh yolu ilə nizamlanmasına kömək etməyə hazır olduğunu bəyan edib.

Xatırladaq ki, danışıqların üçüncü raundunda Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan bildirib ki, Türkiyə ilk gündən Rusiya-Ukrayna münafiqəsinin həlli üçün səylər gös-

tərir. O, bəyan edib ki, Türkiyə Rusiya-Ukrayna münafiqəsinin həllində vasitəçi kimi missiyasını davam etdirəcək. Yeri gəlmişkən, Ukraynanın Türkiyədəki səfiri Nəriman Cəlal “RBK-Ukrayna”ya müsahibəsində Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Kiyevə səfər edəcəyini bildirib. Onun sözlərinə görə, Ukrayna Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın səfərinə hazırlıq görür, bu, müharibənin başlamasından bəri

rib, hərbiçilər həlak olub, xeyli sayda infrastruktur dağıdılıb, milyonlarla insan qaçqın vəziyyətinə düşüb. Bu ölkənin ərazisində 20 faizə qədər hazırda Rusiya ordusunun nəzarətindədir. Müharibə Rusiya üçün də ağır nəticələrə səbəb olub. Bu günə qədər Rusiya tərəfinin döyüşlərdə, yüz minlərlə hərbiçisinin həlak olduğu barədə məlumatlar yayılıb.

İstanbul sülh məkanı kimi...

bəzi hissələrində əsgər cəsədlərinin toplanması üçün 2-3 günlük atəşkəsə bağlı iş aparılması gündəmə gəlirdi. İkinci görüşdə əldə edilən razılaşmalar çərçivəsində, dəqiq sayı açıqlanmasa da, minlərlə əsir dəyişdirildi.

İyulun 23-də İstanbulun Cırağan Sarayında keçirilən danışıqların üçüncü raundunda isə tərəflərin qarşılıqlı təqdim etdiyi atəşkəs və sülhə dair şərtləri əhatə edən memorandum layihəsi diqqət mərkəzində olub. Eləcə də, hərbi əsirlərin dəyişdirilməsi, Rusiyada olduğu bildirilən ukraynalı uşaqlar, eləcə də Rusiya və Ukrayna prezidentləri arasında mümkün görüşün hazırlıq məsələləri müzakirə olunub. Geniş müzakirələrə baxmayaraq, tərəflər yalnız əsir mübadiləsinə razılığa gəldilər. Belə ki, görüş “1200-ə 1200” düsturuna əsasən məhsuldar mübadiləsinə dair razılaşma ilə başa çatıb.

onun bu ölkəyə ilk səfəri olacaq. Diplomata deyib ki, hazırda Ukrayna tərəfi Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Kiyevə səfərinin təşkili üzərində fəal şəkildə işləyir. Ərdoğan şəxsi dəvəti Prezident Volodimir Zelenski çatdırıb. “Bu səfər böyük səylər tələb edir, çünki onun həyata keçirilməsinə mane olan bir çox məsələlər var”, - deyər, N.Cəlal bildirib.

Tərəflər niyə Türkiyəni seçir?

Bütün bunlar təsdiqləyir ki, Ankaranın sülh təşəbbüsləri beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən təqdir olunur. Məlumdur ki, müharibə başlandıqdan rəsmi Ankara sülh təşəbbüsləri ilə çıxış edir. Hələ 2022-ci ildə müharibənin ilk vaxtlarında Antalya Diplomatiya Forumu çərçivəsində Rusiya və Ukrayna xarici işlər nazirlərinin görüşü keçirilmişdi. Eyni zamanda, Rusiya və Ukrayna nümayəndə heyətlərinin İstanbulda keçirdiyi görüş sülh prosesinə müsbət töhfə vermişdi. Rusiyanın Kiyev və Çerniqovda hərbi əməliyyatlarını əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq qə-

rarı həqiqətən də mühüm addım idi və bu, İstanbul görüşünün nəticəsinə də baş verdi. Eləcə də, “taxıl sazişi” də möhür Ankaranın vasitəçiliyi ilə reallaşmışdı. Türkiyə müharibədən əziyyət çəkən insanlara humanitar yardım göstərir, eləcə də onun vasitəçiliyi ilə münafiqə zonalarında dinc əhali üçün humanitar dəhlizlər açılıb.

Türkiyənin bu yöndə təşəbbüsləri müharibə aparan ölkələr tərəfindən də təqdir olunur. Rəsmi Ankara bölgədə sabitliyin təmin olunması üçün müntəzəm olaraq həm Kreml, həm də Kiyevlə təmasda-

dır. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan hər iki ölkənin lideri ilə danışıqlar aparır. Türkiyə böyük dövlətdir və bölgədə baş verən proseslərə təsir imkanları var. Son illər Türkiyə regional güc kimi özünü təsdiq edib. Yaxın Şərq böhranı ilə bağlı rəsmi Ankaranın oynadığı rol beynəlxalq birliyə çox yaxşı məlumdur. Həzrəti isə Rusiya-Ukrayna müharibəsinin bitməsi üçün Türkiyənin böyük fəallığı göz önündədir. Bütün bunların nəticəsidir ki, münafiqə tərəfləri danışıqlar üçün möhür bu ölkəni seçir. Bu baxımdan, danışıqların növbəti mərhələlərinin də qarşada ölkədə keçirilməsi gözlənilir.

N.BAYRAMLI

Vaşinqton Dehlini ittiham edir...

rəcəyi təqdirə, o, Hindistan məhsullarına 25 faiz gömrük rüsumu tətbiq edəcək. Hindistan Çindən sonra Rusiyadan ən çox neft idxal edən ikinci ölkədir.

Analitiklər hesab edirlər ki, Vaşinqton bir çox ölkələrlə ticarət münasibətlərini təkcə iqtisadi əsaslar üzərində deyil, həmçinin geosiyasi meyarlar üzərində qurmağa başlayıb. Onların fikrincə, bu yanaşma yalnız Hindistana deyil, digər “neytral” mövqə sərgiləyən ölkələrə də signal sayıla bilər. Belə qənaətə gəlinib ki, ABŞ-Çin qarşıdurması fonunda Hindistanın həlledici global rol qazanması, eyni zamanda, onun hansı blokla yaxın olacağı Ağ Evə ən çox narahat edən məsələlərdən biridir.

Məsələ ilə bağlı Beynəlxalq Münasibətlər və Diplomatiya Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Samir Hüməbov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Hindistanın global güc mər-

Hindistan tələbləri yerinə yetirəcəkmi?

kəzinə çevrilməkdə iddialı olması ABŞ tərəfindən birmənalı qarşılanmır:

“ABŞ-Hindistan münasibətlərində hazırkı gərginliyin arxasında duran əsas səbəblərdən biri Hindistanın global güc mərkəzinə çevrilmək istiqamətində atdığı addımlardır. Cənub-Şərqi Asiyada ilk böyük güc mərkəzi var: Çin, digər, digər Hindistan. Hindistan hər il öz ümumi daxili məhsulunu artırır və dünyanın bütün ölkələri ilə xarici əlaqələrini genişləndirir. Hindistan çox böyük

iqtisadi gücə malik olan ilk 10 ölkə arasında qərarlaşıb. Hindistan həm regional, həm də beynəlxalq aparıcı təşkilatlarda rəqibə çevrilir. Bu gün Hindistan Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü olmağa iddialıdır. Təbii ki, bu da ABŞ-ı narahat etməyə bilər. Ona görə də Vaşinqton ölkədə olan

bütün imkanlardan istifadə etməklə Hindistanın regional və beynəlxalq təsir imkanlarını məhdudlaşdırmağa çalışacaq, hətta Hindistan üzərində təzyiqləri daha da artıracaq. Bu təzyiqlərin nəticə verib-verməyəcəyinə gəlinə, bu, Hindistanın daxili siyasi vəziyyətdən asılıdır”.

“Nəzərə almaq lazımdır ki,

Asiyada Hindistanla yanaşı, Çin də böyük güc mərkəzidir. Hər iki nəhəng ölkə bir-birinə qarşı geosiyasi və geoiqtisadi rəqibdirlər - uzun müddətdir ki, hər ikisi Asiya regionunda öz təsir imkanlarını artırmaq üçün bir-birilə mübarizə aparır. Ona görə də Hindistanın ABŞ-a ciddi di-rənş göstərəcəyi inandırıcı görünür. Dehli Vaşinqtonla dil tapmağa çalışacaq,” - deyər S.Hüməbov bildirib.

S.Hüməbov qeyd edib ki, Hindistanın Rusiya ilə hərbi-təhlükəsizlik və enerji sahəsində əməkdaşlığı Vaşinqtonu çox narahat edir. “Bu da bir neçə amildən qaynaqlanır. Hindistan rus silahlarının ən böyük alıcılardan biridir. Hər il, demək olar ki, Hindistan Rusiyadan 10 və ya 12 milyard dollar dəyərində silah-sursat alır. Hindistan, həmçinin Rusiyadan neft də idxal edir. Bu da sözün həqiqi mənasında ABŞ-ı qəzəbləndirir. Bu gün dünyada silah və enerji bazarında çox güclü rəqabət gedir. Bu baxımdan Vaşinqton Hindistandan ABŞ-dan silah almasını artırıb və neft idxal etməyi tələb edir.

Yunis ABDULLAYEV

Valyuta Fondunun nikbin proqnozları

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) 2025-ci ildə dünya iqtisadiyyatının artım proqnozunu 3 faiz, 2026-cı ildə isə 3,1 faiz səviyyəsinə yüksəldib ki, bu da qurumun 3 ay əvvəlki qlobal qiymətləndirməsində müvafiq olaraq 0,2 və 0,1 faiz bənd çoxdur. Fondun “Dünya iqtisadiyyatının inkişaf perspektivləri” adlı hesabatında qeyd olunur ki, proqnozun yüksəldilməsi rüsumların artırılması gözləntisi fonunda iqtisadi aktivliyin daha erkən dövrə keçməsi, bir sıra

**Fond
2025-2026-cı
illərdə dünya
iqtisadiyyatında
müsbət
gözləntilər
vəd edir**

aparıcı iqtisadiyyatlarda baş verən büdcə stimullaşdırılması ilə əlaqədardır. BVF-nin qlobal inflyasiya ilə bağlı proqnozu da aprel hesabatına nisbətən qənaətbəxşdir. Belə ki, 2025-ci ildə istehlak qiymətləri indeksi 4,2 faiz, 2026-cı ildə isə 3,6 faiz ehtimal olunur. Dəyərləndirmələrə görə, ABŞ-da inflyasiya hədəf səviyyəsinə yüksək olaraq qalacaq, digər böyük iqtisadiyyatlarda isə daha mülayim olacaq.

Qlobal inflyasiya azalacaq

Fondun analitiklərinin qənaətinə görə, 2025-ci ilin birinci yarımiliyində Rusiya ilə Ukrayna arasında və Yaxın Şərq regionunda münaqişənin davam etməsi fonunda geosiyasi gərginliklərə və geoiqtisadi fraqmentasiyaya baxmayaraq, qlobal iqtisadiyyatda stabiləşmə müşahidə edilib. Avrozonada və əksər inkişaf etmiş regionlarda iqtisadi artım tempələri yavaşca da inflyasiya təhdidi artmayıb, dünyanın aparıcı ölkələrində qiymət indeksi gözləniləndən daha aşağı hədlərdə olub.

BVF-nin hesabatına əsa-

sən, qlobal inflyasiya cari ildə 5 faiz səviyyəsində gözlənilir ki, bu DB-nin proqnozundan 2 faizdən də çoxdur. Ancaq növbəti ildə inflyasiyanın 1 faiz azalaraq 4 faizə, 2026-cı ildə isə 3,5-4 faizə enəcəyi proqnozlaşdırılır. Hesabata əsasən, xidmət sektorundakı qiymətlərin sürətli artımı, habelə əmtəə qiymətlərindəki azalma tempinin nisbətən səngiməsi qlobal inflyasiyanın azalma sürətini zəiflədir.

Sözsüz ki, qlobal miqyasda baş verən proseslərin, ələlxüsus da mal və əmtəələrin ucuzlaşmasının Azərbay-

canda da ciddi təsirləri mümkündür. Ölkəmizdə inflyasiya səbəbində qlobal faktor əsas paya malikdir, inflyasiya səviyyəsi daha çox idxaldan formalaşır. Belə ki, ölkəmizdə inflyasiyanın təxminən 30 faizi yerli istehsal və daxili tələbdən, qalan 70 faizi isə idxaldan yaranır. Bu o deməkdir ki, hazırda qeydə alınmış 1,3 faizlik inflyasiyanın təxminən 0,8 faizi idxala bağlıdır. Bunun da əsas başlıca səbəbi müxtəlif əmtəələrin, xüsusilə də ərzaq mallarının, xüsusilə də yerli qida istehsalında tələb olunan xammal komponentlərinin idxalının xaricdən gətirilməsidir.

Fələyin administrasiyası

Frans Kafkanın “Qəsr” romanı haqqında

Əsərin rəmləri bir çox hallarda buradakı Qəsri xatırladır. Bu rəmlərə gedən yolları tapmaq mümkün deyil. K. Qəsrə yol axtarıqca daha çox azır. Azadlığa can atdıqca onu daha çox itirir.

K. hansı uzun bir yollasa gəlib Kəndə çıxıb. Kənddən Qəsrə getdiyi yolu sübut edir ki, o əslində bir dairə ətrafında hərəkət etmiş. Bütün yollar Qəsrə aparıb çıxarır (məntiqə görə, çıxarmalıdır). Lakin Qəsrə gedən yolları hansı mifik qüvvəyə nəhəng bir dairənin cizgisinə salır. Bu məntiqsiz dünyada dairədən başqa heç nə yoxdur. Hər şey dairə ətrafında fırlanır. Bu dünyanın məntiqi dairəsidir!

K. niyə Qəsrə can atır? İnsanlar niyə o Qəsri görmək istəyirlər? Axı bu, onların nəyinə gərəkdir? K. Qəsri görməklə bəlkə dünyanın, tanrının və deməli, özünün mövcudluğuna inanmaq istəyir. Əsərdə bütün bunlar sual olaraq qalır...

Qəsrin və ona məxsus Kəndin həyatında hər şey qabaqcadan müəyyənləşdirilmiş qaydada inkişaf edir. Burada təsadüflik yoxdur, hətta K. da təsadüfi deyil. Lakin katiblər inanırlar ki, təsadüf ola bilər (olacaq) və onların yanına gələn kimsə xahişinə cavab ala bilər. Qəsrin saysız-hesabsız katibləri bunu bilir və bundan qorxurlar, çünki bu, onların yaratdığı dairəvi sistemi təhlükə altına ala bilər.

Paşa Əlioğlunun “Kafkanın qəsri” essəsindən

“Məhkəmə” (“Proses”) romanının sonlarında balaca bir pritça nağıl olunur - bu roman haqqında yazanda həmin epizodun üstündə durmamışdıq. Pritçanı əsərin qəhrəmanını Yozef K.-ya kilsədə keşiş danışır. Müəllifin keşişindən söylədiyi mifik hekayənin məzmunu budur:

“Qanunun darvazası ağzında gözətçi keşik çəkirdi. Bir kəndli gəlib gözətçidən xahiş elədi onu Qanunun hüzuruna buraxsın. Gözətçi cavabında dedi ki, indi onu içəri buraxa bilməyəcək. Kəndli bir az fikrə gedib yenidən soruşdu: haçansa sonra içəri keçə biləcəkmiz?”

- Ola bilər, - gözətçi dedi, - ancaq indi mümkün deyil.

Fəqət Qanunun qapısı həmişəkiçək açıq idi, keşikçi də bir az kənarda dayanmışdı, odur ki, kəndli darvazanın arasından boylanıb Qanunun dibini, bətnini, təkini görməyə çalışırdı. Bunu sezen gözətçi gülüb dedi:

- Əgər gözləməyə səbrin çatmırsa, mənim sözümə baxma, özünü tər içəri. Ancaq biləsən: mənim gücüm, qüdrətim çox böyükdür. Hərçənd o biri keşikçilərə baxanda mən acizim, əfəlin biriyəm. Oranın hər dayanacağında bir-birindən azman gözətçilər qarovul çəkir. Təkcə elə üçüncü keşikçini görəndə mənim qorxudan dizlərim əsir.

Kəndli yolun belə əngəlli olacağını gözləmədi: “Axı Qanunun qapısı hər vaxt həminin üzünə açıq olmalıdır”, - deyə düşündürdü. Ancaq qarovulçuya, onun ağır kürkünə, sivri donqar burnuna, yağlanmış uzun qara monqol saqqalına zənlə baxanda qərara gəldi ki, içəri girmək üçün icazə veriləcəyi vaxtı gözləməyə yaxşıdır.

Gözətçi ona balaca bir oturmaq verib darvazanın ağzından azca aralıda əyləşməyə yer göstərdi. Kəndli o deyilən yerdə günlərlə, illərlə oturub gözlədi. Bu müddətdə gözətçiyə döndə-döndə yalvardı ki, kişini bezdirincə dər çıxardı ki, onu Qanunun dərğahına buraxsın. Keşikçi də hərdən onu sorğu-suala tutub haradandır, kimlərdən olduğunu soruşur, ancaq sualları elə verirdi ki, elə bil o, ağa, kəndli nöqərdir, aldığı cavabları onu əsla maraqlandırmırdı. Sorğusualın axırı həmişə eyni cür qurtarırdı: gözətçi həmişə deyirdi ki, o təkrar deyirdi ki, hələlik onu içəri buraxa bilməz.

Kəndli səfərə ehtiyatlı çıxmışdı, özüylə qiymətli daş-qaş götürmüşdü, heç birini də gözətçini ələ alıb yola götürmək üçün ondan əsirgənmirdi. Gözətçi də verilənin hamısını götürüb hər dəfəsində deyirdi:

- Bunları səndən ona görə alıram ki, sonra öləndən gələn nəyisə eləmədiyini düşünməyəsən.

İllər keçir, kəndli gözünü keşikçidən çəkirdi. Yadından çıxmışdı ki, bundan o yana hələ başqa gözətçilər də var, nədənsə ona elə gəlirdi ki, məhz bu birinci gözətçi onu Qanunun yanına düşməyə qoymur. Siftə-siftə o özü-

nün yarımamış bəxtini bağırabağır lənətləyirdi, ancaq illəri yola verib qocaldıqca özünə deyirməkdən başqa öləndən bir şey gölmirdi.

Axıracı macal kəndli uşaqlaşmışdı, ötən illər ərzində nəinki gözətçiyə, hətta onun kürkünün yaxasındakı bit-birəyə də yaxsıca bələd olmuşdu, o bitlərə belə yalvarırdı ki, gözətçini yola gətirməkdə ona kömək dursunlar. Artıq gözlərinə toran çökmüşdü, bilmirdi dünya qaranlığa bürünüb, yoxsa gözləri onu aldadır. Yalnız indi, bu qaranlıq içindən baxıb gördü ki, Qanunun darvazasından eşiyyə sön-məz bir işıq sızır.

Beləcə, onun ömrü sona çatırdı. İllər uzunlu çəkdi, gördükləri, duyduqları ölüm-qabağı yığılıb gəlib bir suala dırənmişdi - bu sualı keşikçiyə bir dəfə də verməmişdi. Kəndli gözünün işarəsiylə qapıçıya yanına çağırırdı - üzümüş canı daha sözüne baxmadığından yerindən qalxa bilmirdi. Gözətçi onun üstünə əyləməyə məcbur oldu, çünki artıq dilənçi kəndli onun yanında cırdana bənzəyirdi.

- Daha nə bilmək istəyirsən, doyumsuz insan? - gözətçi soruşdu.

- Axı bütün insanlar Qanuna can atır, - kəndli dedi, - bəs necə oldu ki, bu illər ərzində məndən savayı heç kəs bura gəlib içəri girməyə cəhd göstərmədi?

Gözətçi gördü artıq kəndlinin hənəri batır, ona görə də var gücüylə bağırırdı ki, qocanın qulağı tıxanmamış cavabı ona çatdır:

- Bura heç kimin girişi yoxdur, bu darvaza ancaq səndən ötrü açıq qoyulmuşdu! İndi gedirəm o qapıları bağlayam...”

Aydın məsələdir ki, “Qanun”u xüsusi isimə çevirməklə müəllif fiziki aləmin qanunlarını, təbiətin qanunauyğunluğunu, fələyin gərdisini şəxsələndirmək istəyib. “Aydın məsələdir” dedim, dərhal da yadıma düşdü ki, Kafkada aydın olan heç bir şey yoxdur; Kafkanın yaradıcılığında aydın olan tək məzmun, mətləb budur ki, məzmun, mətləb aydın deyil; insanın varlığında, təbiətin xislətində, dünyada, kainatda heç nəyin aydın, şəffaf, səlis mənası yoxdur, hər şey qatı, sirli qaranlığa bürünüb. Yəni Kafka həyatın insana aydın olmadığını aydın bir dil-üslubla qələmə alıb.

Bax elə misal gətirdiyimiz pritçanı götürək: nə biləsən ki, o kəndlinin gerçək təyinatı, həndlinin məni o qapıdan içəri girməkdir, yoxsa girməmək, eləcə darvaza ağzında oturub ömür boyu kor, dilənçi taleyinin qulluğunda durmaqdır? Qapılar üzünə açıqdır, di gəl, o qapıdan içəri keçməyə imkan verilmir - insan özündən asılı olmadan dünyaya gəlib, ağulla, şüurla, nitqlə silahlandırılıb, kainatın qapıları üzünə taybatay açıqdır, yaranmış sirli-soraqlı olduğunu qanır, ancaq o sirrin dərğahına yetişməyə, Fələyin qəbuluna düşməyə ixtiyarı çatmır. Niyə? Bələydisə insan da qalan canlılar kimi sirdən,

ölümdən, aqibətdən, keçmişdən-gələcəkdən xəbərsiz yaşayırdı, bu suallar da ortalığa çıxmıyırdı. İnsanı çıxılmaz oyuna, çözülməz işə salmaq, beynini cavabsız tapmacalarla yükləmək, kainata trilyonlarla tənha ulduz buraxıb atəşə-şanlıq eləmək, sonra da bəşər övladını bu bayramdan kənarda qoymaq kimin nəyinə lazımdır axı?

Üstəlik, Qanun hər şeyi, hər kəsi zəncirə vurub, zərərdən güncə qədər bütün varlıqlar filosofların determinizm, filosof olmayanların təsadüfi dediyi səbəb-nəticə zəncirinə bağlıdır, bu zəncirdən bir an qopmaq, qırılmaq imkanı yoxdur. Belə çıxır ki, burada heç bir səhvə, yanlışla yol verilmir, verile də bilməz; sabahımızın qədəri dünəndən yazılıb, bizim yanlış, ya doğru davranmaq seçimiyyə yoxdur; davranışlarımızı bizim yerimizə təbiət, xislət seçir, əgər bir sözümlə, əməlimiz səhv sayılırsa belə bunun səhv olduğunu, bizim suçumuz üzündən baş verdiyini bir kimsə sübuta yetirə bilməz.

Bizi oynadırlarsa, otarıb kökəldib sonra da kəsəcəklərsə, bəri bunu dərk eləməyə ağıl verməyirdilər; yox, başımızda işığı qaranlıq fələyin gözünü qamaşıdıran çıraq yandıracaqdırlarsa, onda həqiqəti bir alınmaz qalada gizlədib üstünə qaranlıq pərdə çəkmək nədən ötrüydü? Qanunun zülmət bətninə yol axtaran bədbəxt bəndəni darvaza dibində qocaldıb ələ salmaq üçünmü? O yazıq nə bilsin ki, fələyin sirrinə əl aparmaq istəyi bunca qəddarcasına, ağır cəzalanacaq? Əgər qapı ondan ötrü açıq qoyulmuşdusa, niyə adam içəri keçə bilmədi? İradəsi, qüdrəti çatmadı? Xilqətdən pay verilmiş iradəni, qüdrəti o haradan almalyıdı?

Binəva kəndlinin bəxti gətirmişdi ki, Qanunun darvazasından girə bilməmişdi. Biz içəri girməyə çalışdıq, elə ayağımızı qoymaqla labirintə düşüb azdıq. Ancaq qəti qorxusu yoxdur, Kafkanın labirintindən çıxmaq üçün Ariadnanın yumağını bir ucunu ölimizdən buraxmamışıq. Kafkanın suallarının ardınca getməyin faydası yoxdur, çünki o sualların cavabı bizi heç vaxt aydınlığa çıxarmayacaq; o suallara cavab axtarmaqdansa sualların qoyuluşuna dəyişmək lazımdır. Böyük Frans Kafkanın aydın zəhni, ayıq-sayıq təfəkkürü bu həqiqəti hamıdan yaxşı anlıyırdı. Ona görə də o, fəleklə döyüşməyin ən doğru üsulunu tapmışdı - döyüşə girməmək, döyüşməmək! Onun alternativ-i özü üçün həyat normasına çevirdiyi zahidlik, asketizm idi.

davamı növbəti sayımızda

F. Uğurlu

Azərbaycanda da inflyasiya azalmağa doğru gedəcək

Beləliklə, qlobal bazarlarda əmtəələrin ucuzlaşması dünya iqtisadiyyatının ayrılmaz tərkib hissəsi olan Azərbaycana da təsir edəcək və inflyasiyanın azalması gözləniləndir. Beynəlxalq iqtisadi institutların proqnozlarına əsasən, Azərbaycanda orta illik inflyasiya 2025-ci ildə 3,9 faiz, növbəti illərdə isə 4 faiz olacaq. Dünya

Bankının proqnozlarına görə, ölkəmizdə istehlak qiyməti indeksi 2025-ci ildə 3,5 faiz, 2026-cı ildə 4 faiz təşkil edəcək. “Standard & Poor’s” beynəlxalq reyting agentliyinin iyun ayında açıqladığı yeni sənəddə Azərbaycanda 2025-2027-ci illərdə isə orta illik inflyasiya gözləntilərinin 3-4,2 faiz olacağı bildirilir.

Azərbaycan hökumətinin ssenarisinə əsasən, inflyasiya 2025-ci ildə 4,6 faiz, 2026-cı ildə 4 faiz, 2027-ci ildə 3,8 faiz çərçivəsində müəyyənləşib. Bütün bunlara rəğmən, hökumət 2025-ci ildə inflyasiyanı qlobal bazar amilləri ilə yanaşı, yenə də monetar alətlərlə niyənləməyə, mübarizə tədbirlərini gələn ildə də prioritet kimi diqqətdə saxlayacaq və iqtisadi siyasətin əsas çərçivə hədəflərinə uyğun olaraq bütün iqtisadi qurumları bu prosesə cəlb edəcək.

BVF-nin ölkəmizlə bağlı iqtisadi artım proqnozları da ümidvericidir

Valyuta Fondunun proqnozlarına görə, Azərbaycanda iqtisadi artımın yüksələcəyi gözlənilir. Belə ki, 2025-ci il üzrə iqtisadi artımın 2,5 faiz, 2026-cı ildə isə 2,6 faiz təşkil edəcəyi ehtimal olunur. Artımın əsas mənbəyi kimi qeyri-neft sahələrindən əldə edilən əlavə dəyərlər əsas hesab olunur. Hazırda qeyri-neft sektorundakı artımın 6-7 faiz təşkil etməsi iqtisadi inkişafın hərəkətkədrici drayverlərinin artıq daha işlək olmasından xəbər verir.

BVF-nin cari və ortamüddətli

dətlə dövr üzrə ssenarilərinə əsasən, ortamüddətli dövrdə ölkədə qeyri-neft ÜDM-nin həcmiminin davamlı artaraq ÜDM-də payı 78-80 faizə çatacaq.

Qeyd edək ki, BVF-nin iqtisadi artımla bağlı cari və ortamüddətli dövr üzrə proqnozları Azərbaycan hökumətinin inkişaf ssenariləri ilə təxminən eyni olmaqla üst-üstə düşür. Ortamüddətli Xərclər Çərçivəsi sənədinə əsasən, 2025-ci ilin sonuna ÜDM-in həcmi 129,2 milyard manat, o cümlədən qeyri-neft ÜDM-in həcmi 92,2

milyard manat təşkil edəcək. Orta müddətdə ÜDM-in real artım tempinin orta illik 3,3 faiz, qeyri-neft ÜDM-in isə 5 faiz olacağı proqnozlaşdırılır. 2024-cü ildə neft-qaz sektoru üzrə ÜDM-in real ifadədə 0,3 faiz artacağı ehtimal edilir. Bu dinamika sonrakı illər üzrə davamlı şəkildə yüksələcək və 2028-ci ildə ÜDM-in tərkibində qeyri-neft sektorunun payı daha da artaraq 77,8 faizə çatacaq, neft-qaz sektorunun payı isə 22,2 faizə bərabər olacaq.

Ümumilikdə, 2028-ci ildə ÜDM-in 150,8 milyard manat (təxminən 89 milyard dollar), o cümlədən qeyri-neft ÜDM-in həcmiminin 117,2 milyard manat qədər artacağı gözlənilir.

E.CƏFƏRLİ

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955,
0552004544
“Azərmətbuatayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmətbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Müdafiə strategiyasının mühüm qolu...

Hər bir ölkənin müdafiə strategiyasında Hərbi Dəniz Qüvvələrinin əhəmiyyəti böyükdür. Və qururlandıcı haldır ki, bu gün milli təhlükəsizlik konsepsiyamızda könər təhdidlərə effektiv müqaviməti həyata keçirən güclü hərbi donanmamız var - hərbi dənizçilərimiz suverenliyimizə qarşı yaranan biləcək təhlükənin qarşısını almağa qadirdir.

Bu gün Azərbaycan Hərbi Dəniz Donanması Günüdür

Tarixi...

Azərbaycan Hərbi Dəniz Donanmasına “Qars”, “Ərdahan” qayıqları, “Astrabad”, “Göytəpə” poçt gəmiləri, “Araz” hidroqrafik gəmisi və “Bayıl” liman daşıyıcı

gəmisi daxil idi. Azərbaycanın Hərbi Dəniz Qüvvələri 1919-cu ilin avqustunda ingilislər Azərbaycanı tərk etdikdən sonra formalaşmağa başlayıb. Xatırladaq ki, 1919-cu ilə qədər Xəzər dənizinin qərb sahillərində müdafiəni ingilis hərbi gəmiləri təmin edir-

di. Xəzər hərbi donanmasının gəmiləri isə Bakı azad olunarkən Port-Petrovsk limanına qaçırılıb və yalnız 1918-ci il noyabr ayında ingilislər Bakıya gəldikdən sonra geri qaytarılıb.

1920-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin siqutu ilə əla-

qədər güclü hərbi donanmanın yaradılması mümkün olmadı - donanma Sovet Azərbaycanının Qırmızı Donanması adlandırılmış, həmin ilin yayında isə Xəzər Dəniz Qüvvələrinin tərkibinə daxil edilmişdi...

Müstəqilliyin ilk illərində...

1991-ci ildə yenidən müstəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycan Respublikası Parlamentinin qəbul etdiyi “Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri haqqında” Qanuna əsasən Silahlı Qüvvələrin tərkib hissəsi kimi Hərbi Dəniz Qüvvələrinin yaranmasının hüquqi bazası müəyyən olunub. 1992-ci il iyunun 26-da “Bakılı” keşikçi gəmisi Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağı qaldırılıb. 1996-cı ildə Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbi əsasında Dəniz Akademiyası təşkil olunub. Qeyd etmək lazımdır ki, müstəqillikdən sonra Azərbaycanca ən böyük dəstək verən ölkələrdən biri qardaş Türkiyə olub. 15 sentyabr 2010-cu ildə yaradılan “Yüksək Səviyyəli

Strateji Əməkdaşlıq Şurası” ilə 16 avqust 2010-cu il tarixli “Strateji Əməkdaşlıq və Qarşılıqlı Yardım Sazişi” Türkiyə ilə Azərbaycan arasında münasibətləri yüksək səviyyəyə çatdırıb. Bu razılaşmalardan sonra iki ölkə arasında birgə təlimlərin artdığının şahidi oluruq. Son zamanlar Azərbaycan və Türkiyə Hərbi Dəniz Qüvvələri arasında əlaqələr daha da artırılıb. Xatırlatmaq lazımdır ki, Türkiyə və Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələri arasındakı əlaqələrin tarixi 2000-ci illərdən başlayıb.

Azərbaycan milli hərbi dəniz qüvvələrinin yeni tarixi isə 1992-ci ildə keçmiş SSRİ Hərbi Dəniz Do-

nanmasının Qırmızı Bayraqlı Xəzər Donanmasının bir hissəsinin Azərbaycanı verilməsi ilə başlayıb. Bu sahədə peşəkar milli kadrların müstəqil Azərbaycana gətirilməsində, yeni kadrlar yetişdirilməsində, donanmanın maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsində Ümum-milli Lider Heydər Əliyevin böyük xidmətləri olub.

Yeri gəlmişkən, avqustun 5-i Azərbaycan Hərbi Dəniz Donanması Günüdür. Bu barədə Heydər Əliyev 1996-cı ildə fərman imzalayıb.

Azərbaycanın hərbi donanması 2000-ci ildən geniş hərbi təlimlərdə iştirak edir. Bu təlimlər hərbiçilərimizin peşəkarlığını artırmaqla yanaşı, donanmanın gücünü bütün dünyaya nümayiş etdirir. Azərbaycanın hərbi dəniz donanması hazır-

da ən müasir hərbi texnika ilə təchiz olunub.

Dövlət başçısının rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusunun, o cümlədən Hərbi Dəniz Qüvvələrinin daha da gücləndirilməsi, maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Bunun nəticəsidir ki, gündən-günə güdrələndirən Azərbaycan Ordusu və onun Hərbi Dəniz Qüvvələri ölkəmizə qarşı yönələn hər hansı bir həmləni dəf etməyə qadirdir.

Vətən müharibəsində...

Hərbi Dəniz Qüvvələrimizin gücünə İkinci Qarabağ müharibəsində də şahid olduq. Vətən müharibəsi dövründə Dəniz Xüsusi Təyinatlılarının qəhrəmanlıqlarına bütün dünya şahidlik etdi. Belə ki, 27 sentyabr 2020-ci ildə əks-hücum əməliyyatı ilə başlayan döyüşlər zamanı Hərbi Dəniz Qüv-

dilər. 2020-ci il oktyabrın 25-də ölkə başçısına Qubadlı rayonunun işğaldan azad olunması barədə videoreportajı ilə məruzə edərək xalqı qururlandıran məhz Hərbi Dəniz Qüvvələrinin Xüsusi Təyinatlılarının komandiri idi...

Yeganə BAYRAMOVA

Yolumuzu “açıb-kəsən” 3 işıq...

İşıqforlar yol qaydalarının tənzimlənməsində böyük rola malikdir. Ömrümüz çox zaman yollarda keçir. 3 işıqlı bu vasitənin sayəsində baş verə biləcək yol qəzalarının qarşısı alınır, qarışıqlıq yaranmadan avtomobillər öz istiqamətləri üzrə rahat hərəkət edirlər. Ancaq bəzi vaxtlarda bu yollar bizi mənzilə çatdırmır. Məcəzi mənada desək, yolumuzu qırmızı işıq kəsir...

Məhdudiyyət deyil, həm də mədəniyyətdir

3 işıqdan söz düşmüşkən, 5 avqustun Beynəlxalq İşıqfor Günü kimi tarixə düşməsindən artıq 111 il ötür. Həmin gün 1914-cü ildə ABŞ-ın Klivlend şəhərində ilk elektrikli işıqfor quraşdırılıb. Onun da 2 - qırmızı və yaşıl işıq rəngli işıqları olub. Sarı rəngi isə polislin xəbərdaredicisi fəti əvəz edirdi.

İllər keçdikcə 2 rəngi 3 rəng əvəz etdi. Zaman keçdikcə işıqforlar inkişaf edərək daha mürəkkəb, rahat və ağıllı olur. Bu gün təkcə avtomobillər üçün deyil, həm də piyadalar, tramvaylar, velosipedçilər və hətta atlar üçün işıqforlar var. Qırmızı siqnalda sağa dönməyə imkan verən oxlar,

eləcə də səs siqnalları var ki, görmə qabiliyyəti zəif olan insanlar yolun hərəkət hissəsini təhlükəsiz keçə bilsinlər.

Ola bilsin ki, kimsə işıqforların sadəcə bir məhdudiyyət olduğunu fikirləşir. Amma düşünsək ki, onların günümüzdə nə qədər insanın həyatını xilas edib, onda yanlarından təşəkkür etməmiş keçmərik. Beynəlxalq İşıqfor Gününi fürsət bilib mövzunu qabartmaqda məqsədimiz son zamanlar yol hərəkəti qaydalarına əməl edilməməsi və nəticədə nəqliyyat hadisələrinin artmasıdır. Etiraf edək ki, xoşagəlməz hadisələrin yaşanmasında əsas səbəblərdən biri sürücülərin

və piyadaların tələskənliyidir.

Bu gün bütün dünya ölkələrindəki yol polisi əməkdaşlarının əsas diqqət etdiyi yer piyada keçidləridir. Ölkəmizdə nizamlanan və nizamlanmayan piyada keçidləri var. Nizamlanan piyada keçidlərində hərəkətin nizamlanması işıqfor vasitəsilə həyata keçirilir. Piyadalar bəzən işıqfora fikir vermədən, piyada keçidi olmayan yerlərdən və etinasızca mobil telefon və yaxud qulaqcıqlarla yolu keçmək istəyərkən yol-nəqliyyat hadisələri qeydə alınır.

Təəssüf ki, bunun üçün maarifləndirici tədbirlər görü-

lur

yaşıl işıqlı yanan zaman digər istiqamətdən gələn nəqliyyat vasitələrinin, həmçinin piyadaların hərəkətini başa çatdırmasına şərait yaradılması öz əksini tapıb. Ancaq o demək deyil ki, yaşıl işıq

sə də, qaydalara əməl etməyən, diqqətsiz və məsuliyyətsiz sürücülər, həmçinin piyadalar yənə var. Hər bir ölkədə yol-hərəkəti qaydalarının pozulmasına görə, istər piyada, istərsə də sürücülər üçün müvafiq məbləğdə cərimələr tətbiq olunur. Lakin məqsəd piyada və sürücüləri cərimə ilə qorxutmaq yox, yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısını almaqdır.

yandı, sürücü dərhal hərəkətə başlaya bilərlər. Bəzən sürücülər işıqfo-

3 rəngin tələbi...

run yaşıl və yaxud qırmızı işıqlının sönməsinə 1-2 saniyə qalmış sürəti azaltmaq yerinə, bir az da artırılır ki, yolaırcı tez keç-

sinlər. Bütün bu tələskənliklər isə bədbəxt hadisələrin baş verməsinə gətirib çıxarır. Adətən piyadaların küçə və yollarda hərəkətinə qadağa qoymaq mümkün olmadığı üçün bütün məsuliyyət sürücülərin üzərinə düşür. Bunun üçün də sürücülər daha təmkinli, piyadalarla münasibətdə daha diqqətli olmalı, qarşısına qəfil çıxan piyada

ilə məsafəsinə nizamlaşmağı bacarmalıdır.

Lakin bu, piyadaların məsuliyyətinin az olması mənasına gəlməməlidir. Yol hərəkəti qaydalarının tənzimlənməsində sürücülər qədər, ən az piyadaların da diqqəti və məsuliyyəti vacibdir.

Sahib

Allah rəhmət eləsin!

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatı partiya veteranı

MİSİRƏXAN VƏLİYEVİN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.

“Bakcell” və “Uber” tərəfdaşlığı genişlənir

“Uber”in istifadəyə verdiyi bu innovativ xidmət sürət və bağlantı bir araya gətirərək sərnişinlərə daha səmərəli və fərqli səyahət təcrübəsi qazandıracaq.

“Bakcell” davamlı olaraq abunəçilərinin gündəlik təcrübəsini genişləndirən innovativ məhsul və həlmərləri və fərqli səyahət təcrübəsi qazandıracaq.

Uber Az ilə hər gedişdə 1 GB hədiyyə!

bakcell

Tariff”, “Tarif məsləhətçisi”, “VoWifi”, “Bakcell Fiber”, “Star tarifi”ni daxil olmaqla süni intellekt, texnologiya və son dövr yeniliklərə əsaslanan məhsul və xidmətlərini istifadəyə verib.

Təklif barədə daha ətraflı məlumatı “Bakcell”in saytından və ya rəsmi sosial şəbəkə hesablarından əldə etmək mümkündür.

“Bakcell” haqqında

“Bakcell” Azərbaycanın ilk və ən böyük özəl telekommunikasiya şirkətidir. Hazırda şirkət üç milyondan çox müştərini yüksəkkeyfiyyətli və sürətli telekommunikasiya xidmətləri ilə təmin edir. Ölkə iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunun ən böyük investirləndirən biri olan “Bakcell” süni intellekt əsaslı innovativ həllərlə Azərbaycanın dayanıqlı inkişafına töhfə verir. “Bakcell” müxtəlif ölkələrdə telekommunikasiya, enerji, yüksək texnologiyalar və tikinti sahələrində fəaliyyət göstərən “NEQSOL Holding” beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:
Alicq HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyər Hacıbəyov - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisensiya: N-B-317

Tiraj: 4630
Sifariş: 1651

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayon filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Məsul nəvbətçi:

Yeganə Bayramova